

accent

"MIN MAMMA DRACK"

FAS-drabbade Cecilia berättar:
"Visst kan jag bli arg"

HJÄLP – VAD GÖR JAG?

Sex saker du bör veta om din
kompis dricker för mycket

6
LÄCKRA
DRINKTIPS!

SOMMAR!

Alkoholfritt hetare än någonsin

KONGRESSEN

Accent listar fem
heta frågor

KAMPANJEN

Stor uppmärksamhet
– men ifrågasatt

TRÄFFA OSS I SOMMAR!

I sommar kan du möta IOGT-NTO:s värvargång på många platser.

Torpkonferensen 17-23/6

Nyhemsveckan 17-23/6

Turné med nedslag på nio orter på väg till kongressen 24-26/6

Borås 27-29/6

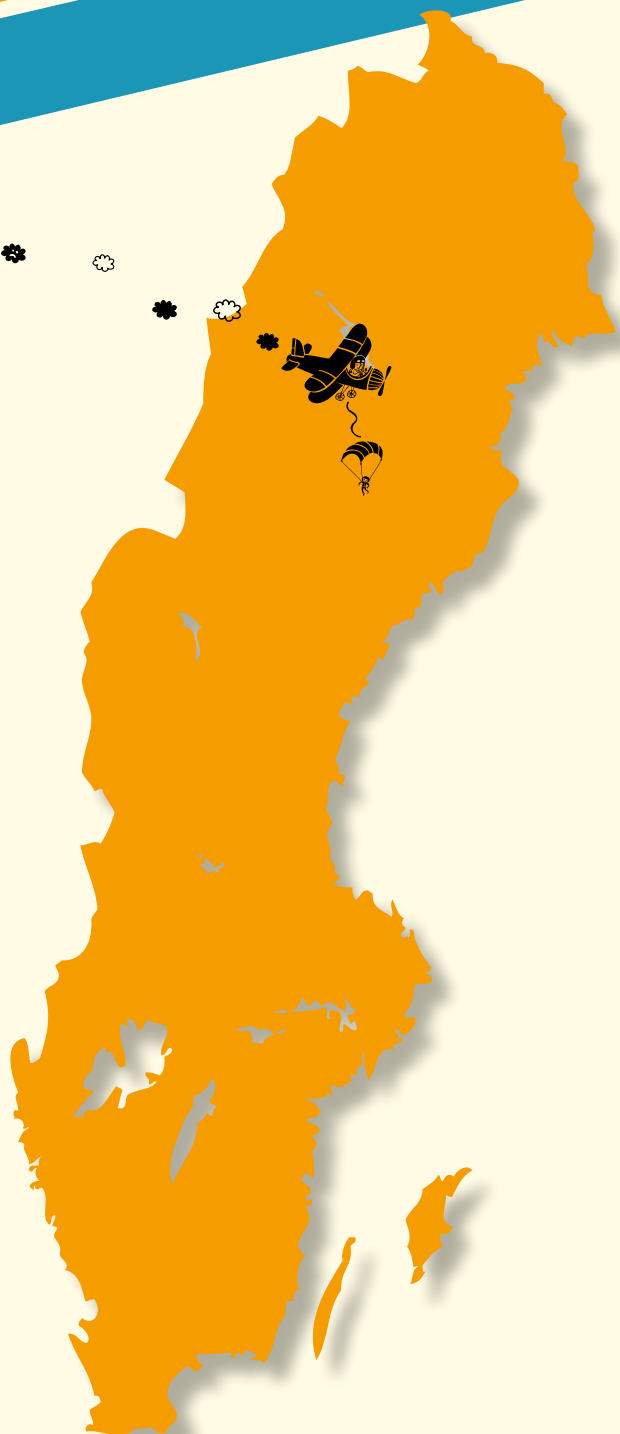
Almedalen 1-6/7

Göteborg 13-25/8

Skövde 30-31/8

Titta gärna förbi, hälsa och prata med oss eller var med
och värva en stund!

Välkommen!

16

FAS. Cecilias mamma drack när Cecilia låg i magen. Läkarna gav inget större hopp – men nu har hon växt upp till en viljestark kvinna.

21

Nykterhet. På Vännplatsen i Torslanda driver IOGT-NTO ett socialt företag med en andra chans som affärsidé.

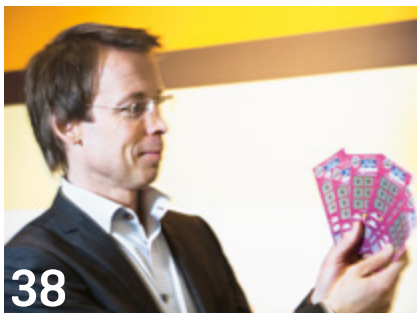
26

Sommar! Sommarens godaste drinkar är – förstås – alkoholfria. Vi har fått specialisten Örjan Åstrand att dela med sig av sina bästa tips.

30

Förebygg. Den så kallade Öckerömodellen får allt större uppmärksamhet. Vi träffar Håkan Fransson och frågar oss: Vad är det som gör att det funkar?

38

Miljonlotteriet. Konkurrensen hårdnar på lotterimarknaden och allt fler talar om en avreglerad spelmarknad. Accent har tagit pulsen på IOGT-NTO:s lotteri inför framtida utmaningar.

Miljoner till nykterhetslokaler | 7

Boverket har delat ut över 20 miljoner till upprustning av lokaler runt om i landet. Närmare 5,5 gick till nykterhetsrörelsen.

"Måste se barnen också" | 9

Föräldrar som är inskrivna i beroendevård vill ha stöd i sitt föräldraskap. det visar en ny kartläggning från SKL.

Gunnel Linné årets Soberhjärte | 10

Inför fullsatta bänkar tilldelades Gunnel linné från Åsele utmärkelserna årets Soberhjärte vid en ceremoni på Skansen.

Vi ses i Borås | 4

LEDARE Pierre Andersson ser fram emot kongressen i Borås och funderar över vilka frågor som kommer att bli mest omdiskuterade.

Tydligt att kampanjen provocerar | 50

ORDFÖRANDEN Anna Carlstedt berättar om hur trafiken till organisationens hemsidor exploderat – och om hur stolt hon är över den livliga interdebatten.

+ Kultur | 46

+ Månadens medlem | 48

+ Korsord | 55

OMSLAGSBILD
Jonas Eriksson

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Snart kongress

Vi ses väl i Borås?

När du får den här tidningen i din hand är det mindre än två veckor kvar till IOGT-NTO:s kongress i Borås. Vi är många som längtar dit, i skrivande stund verkar det bli runt tusen deltagare.

För den som aldrig har varit på en kongress är det kanske svårt att förstå vad det är som är så lockande. Hundra kongressombud från IOGT-NTO-landet, ungefär lika många på UNF:s och Junis kongresser, och långa förhandlingsdagar på en konferensanläggning. Kan det verkligen vara något?

Det kan det förstås. För det första är kongresserna så mycket mer än förhandlingarna (även om kringarrangemangen har minskat något under senare år). Seminarier, kulturarrangemang, utflykter och nattkafé bara för att nämna något. För det andra är det något väldigt vackert med folkrörelsedemokrati – här sätts målen och inriktningen för de kommande åren, här stöts och blöts såväl ideologi som krass ekonomi. I år har det kommit in 64 motioner – fler än på länge – vilket måste ses som ett tecken på vitalitet.

Och så är kongressen ett ypperligt tillfälle att träffa både gamla och nya vänner. Knyta band. Bli kär.

På sidan 28 listar jag de fem frågor som jag tror kommer att leda till mest diskussion under kongressen. Om du inte kommer att vara på plats kan du alltid kolla in på accentmagasin.se under kongressveckan för att se om jag får rätt.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

För någon månad sedan publicerade Accent ett par artiklar om IOGT-NTO:s kampanj, både i tidningen och på webben. Här är några av kommentarerna som publicerats på accentmagasin.se

Kvinnoförakt

■ Hej IOGT-NTO och redaktionen på Accent, hur kan ni stå för en sådan här kampanj och "fejktintervjuer" som mest bidrar till att håna människor som behöver tänka över sina dryckesvanor? Förutom att

den underliggande röda tråden tycks vara: fulla kvinnor blir dåliga slampor som kan få sparken. Inser ni hur otroligt kvinnoföraktande det är?

LOUISE PERSSON

Kritik av könsnormen

■ Svar till Louise Persson ovan: Jag vet inte hur du kommer fram till den röda tråden? Jag tolkar serierna som en kritik av såväl könsnormer och alkonormen och att man låter dessa normer spegla sig i varandra. Det är ju inget nytt att alkonormen förstärker könsnormerna och att normerna tillsammans skapar specifika problem.

Om en kvinna inte "tillåts" att ragga eller göra sexinvider nykter så används alkoholen som en ursäkt. Men som alkoholpåverkad är det lätt att det blir fel, t.ex. att ett sms går till fel person. Det vore bättre om kvinnor tillåts vara sexuellt aktiva utan alkoholen som ursäkt. Så tolkar jag kampanjen i alla fall.

FREDRIK T

Bra och modig kampanj

■ Kritikerna missade den centrala punkten av det som försökte sägas: Att alkoholkulturen är precis lika sunkig som könsrollerna. Att vi försöker spegla dem i varandra för att visa att båda håller oss tillbaka och hindrar oss från att leva det liv vi skulle kunna leva.

I ljuset av detta ångrade jag mig och insåg att det här är en briljant kampanj, men en kampanj som utmanar både bilden av oss som folkrörelse.

Av det jag har förstått av seriens fortsättning så skall karaktärerna fördjupas och ställas inför svårare utmaningar än att råka skicka ett sms fel på fyllan. Det kommer förhoppningsvis att kunna ge bränsle för fler diskussioner om alkoholkulturen, men för-

hoppningsvis också de andra viktiga aspekterna av våra grundsatser och program.

ANDREAS ERICSSON

(En betydligt längre version av det här inlägget finns att läsa på accentmagasin.se)

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 31 maj
Nästa nummer kommer ut: 23 augusti

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Kerstin Weman, Bo Håkansson, Lo Birgersson, Jonas Eriksson, Anna Rehnberg, Carl-Magnus Höglund, Ragni Svensson, Anders Perstrand, Sandra Pettersson. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-7115 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Inne anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2011** 30 000 ex
ISSN 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

"Fyll livet" missar att ta tillvara folkrörelsens styrka

När en folkrörelse som IOGT-NTO genomför en stor kampanj är det vi medlemmar som bär budskapet. "Fyll livet" har väckt starka känslor, vilket vi tror beror på att kampanjen inte är tillräckligt förankrad.

■ Seriekaraktärerna Vinballen och Ökenrättan är tänkta att öka kännedomen om IOGT-NTO bland 30–45-åringar, med humor och igenkänning. Kampanjen bygger mycket på att få uppmärksamhet i sociala medier. Uppmärksamheten kom omedelbart, men kanske inte på det sätt kampanjledningen hoppats på: Serien kallades för sexistisk, moralistisk och tondöv. I media lyftes den negativa kritiken mot IOGT-NTO:s nya kampanj.

Även vi har reagerat starkt på tonen i serierna och vilken bild som förmedlas av dem som dricker - och indirekt även av IOGT-NTO. Även om förbundets kampanjledning och den PR-byrå som tog fram konceptet med Ökenrättan och Vinballen inte avser att vara fördömande, så visade reaktionerna hos målgruppen att den till stor del uppfattades just så.

I en folkrörelse är det var och en av oss som blir avsändare av kampanjen - och får möta reaktionerna. Den aktuella kampanjen har fått medlemmar att känna sig ledsna, arga och överkörda. Även om "Fyll livet" inte har de egna medlemmarna som målgrupp, spelar det ändå en stor roll om flertalet kan ställa sig bakom kampanjen. Många medlemmar har genom åren vuxit som människor eller fått en ny chans i livet tack vare IOGT-NTO. Vi är IOGT-NTO, vilket också är folkrörelsens unika styrka.

Att se IOGT-NTO:s logga i tidningen bör skapa stolthet: "Jajamen, det där är min organisation!". När Vinballen och Ökenrättan gjorde entré upplevde vi att effekten till stor del blev den motsatta. Många medlemmar avstår medvetet från att sprida kampanjen. Inför lanseringen av "Fyll livet" var budskapet till medlemmarna att "fortsätta göra det ni är bra på". När den interna kritiken sedan fördes fram var det viktigaste budskapet: "Det blir bättre - sedan".

En kännedomskampanj är inte fel i sig, men vi

anser att man kring "Fyll livet" har missat att tillvarata folkrörelsens resurser när det gäller dialog, förankring, kompetens och möjlighet att sprida budskapet. Detta innebär även att man har gått miste om möjligheten att mångfaldiga värdet av de investerade pengarna. Tänk om angreppssättet istället hade varit att satsa på att få 500 medlemmar som är duktiga på sociala medier att känna att "Fyll livet" är vår kampanj?

Debatten kring "Fyll livet" pekar på frågor som är oerhört viktiga för vår organisation och oss som medlemmar. Vi måste få till stånd en levande, tillåtande intern dialog där många medlemmar kan delta. Det krävs strukturer och rutiner som säkerställer att exempelvis centrala kampanjer är förankrade.

Ta tillvara folkrörelsens intresserade och engagerade medlemmars kompetens, intresse och nätverk för att stärka både denna kampanj och framtida arbete!

SVEN-ERIK ALFREDSSON, KÖPING

JOHN-ERIK ANDERSSON, RÖNNEBY

MAGNHILD HUSGAARD ANDREASEN, VARBERG

VIRRE LINWENDIL ANNERGÅRD, STOCKHOLM

BO BERGMAN, SÄVE

JOHNNY BOSTRÖM, KARLSTAD

CARINA DAGBRO, SKELLEFTEÅ

CHRISTIAN DAHLQVIST, ÄTRAN

JOHANNA DAHLQVIST, ÄTRAN

MAI ERIKSSON, TULLINGE

SÖREN ERIKSSON, VARBERG

ANNA FREJ, UMEÅ

HANS HAMMARSTRÖM, MÖLNLYCKE

MATS HÖJER, BORLÄNGE

GUN-BRITT KARLSSON, STIGTOMTA

PER LANG, TRELLEBORG

ELIN LUNDGREN, GÄVLE

INGEMAR NILSSON, SALTSJÖ-BOO

RUNE NILSSON, SALTSJÖ-BOO

ANDERS RINGNÉR, UMEÅ

OLLE ROCKSTRÖM, SALTSJÖ-BOO

YLVA SANDIN, ORMINGE

LISA SKIÖLD, VATTHOLMA

BIRGITTA SVENSSON, HALMSTAD

URPO TASKINEN, JUOKSENGI

HELENA WANNBERG, ÖREBRO

ERIK WINNFORS WANNBERG, ÖREBRO

EVA ÖNNESJÖ, SALTSJÖ-BOO

EMIL ÖSTERLUND, BJURSÅS

Uppgivenhetens politik

Harmreduction är uppgivenhetens politik – vi ger upp ambitionen att folk ska leva drogfritt.

■ Jag arbetade i 8 år i England som kognitiv drogterapeut anställd inom kriminalvården, och större delen av min arbetstid användes till att dela ut Substitutionsmedicin och rena verktyg. Under de åren såg jag förändringen som uppgivenhetens politik medförde. Från blått ljus på offentliga toaletter för att förhindra eller i alla fall försvåra injicering, till "drugconsumptionrooms" där myndigheterna tillhandahåller bemannade lokaler för att knarka i.

Tanken är att man ska använda besöket till ett motive-rande samtal om hur klienten skulle kunna bli drogfri. Det funkar inte på en injicerande heroinist som är där för att hämta verktyg. Nästa steg är försöka övertala honom att röka heroinet i stället. Han går i alla fall därifrån med en spruta som man kan hoppas att han inte tänker använda för att injicera sej i skrevet med eller göra nåt annat riskfyllt. I insat-ser som handlar om att minska skador, utan att sträva efter att minska bruket hamnar man i den paradoxala situationen att erbjuda en remiss till en sjuksköterska som ska lära ut en säker injiceringsteknik. När staten delar ut verktygen, måste vi också säkerställa att de används på rätt sätt. Nästa steg blir förskrivet heroin, för det är svårt att säkerställa kvaliteten och styrka på heroinet som en langare tillhandahåller. Är vi beredda på den utvecklingen? Jag vänder mig emot att försöka framstå som trovärdig med en restriktiv narkotikapolitik, samtidigt som vi delar ut injiceringsverktyg. Budskapet blir:

"det är inte så lyckat att du knarkar, men vi ska försöka få dej att göra det på ett sätt som är mindre farligt."

Jag lämnade England 2005, då hade man just börjat med förskrivet Naloxon. Det är den drog som man injicerar en heroinist med när han överdoserat. Den gör att man vaknar förbannad och drogsugen men vid liv. Nu kan man alltså få det med sej hem så att en kompis eller släkting kan rädda ditt liv om du överdoserar. Det ställer höga krav på den vän eller släkting som räddat livet på dig att förhindra att du ger dig ut för att skjuta heroin igen. Många av mina klienter överdose-rade med "flit" eftersom deras effektiva dos låg mycket nära den dödliga och man gjorde vad man kunde för att få sitt rus. Förskrivet Naloxone var Brittiska myndigheters ide om hur man gör det mindre farligt att knarka, och jag fasar för den dagen de kommer på det i det här landet.

Resurser till missbruksvård i Sverige är begränsade och jag oroar mig för att man skulle välja att lägga resurser på Substitutionsbehandling och sprutprogram, snarare än psykosociala program och motivationsarbete. De välmenande insatser som handlar om att "hjälpa" narkomaner asfalterar en motorväg för legaliseringslobbyn, suddar ut gränser och dömer människor till ett liv i fortsatt beroende. Det minskar inte prevalensen för HIV och HEP, det fyller fickorna på privata näringsidkare i läkemedelsbranschen och förtar inte det faktum att det är livsfarligt att injicera narkotika alldeles oavsett om både drogen och sprutan tillhandahålls av staten.

VIVI LOVELOCK

Enar planerar import av alkoholfria viner

Enar Warfvinge bestämde sig för att börja importera alkoholfria viner när han blev nykterist. Han startade företaget Enars Alkoholfria för att han inte hittade goda alkoholfria alternativ när han var på krogen.

ALKOHOL När Enar Warfvinge i november 2012 bestämde sig för att bli nykterist för ett år upptäckte han att det inte fanns några bra alkoholfria alternativ på krogarna. Något enstaka alkoholfritt vin – i bästa fall – och kanske alkoholfri öl

– Jag tröttnade på det slentrianmässiga drickandet och att det alltid måste finnas alkohol med när man träffas och umgås med vänner, så jag tänkte att jag skulle prova att avstå helt från alkohol. Men jag vill ju inte dricka läsk eller mjölk utan vill ha en god dryck till en god måltid och det gick knappt

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Enar Warfvinge

att få, säger Enar Warfvinge, som bestämde sig för att ta saken i egna händer.

Han hittade en webbutik i England och beställde hem deras sortiment; viner från en tysk leverantör. Och han blev glatt överraskad över bredden och hur bra de faktiskt var.

Han menar att många leveran-

törer har bredd, men få har riktigt goda viner. Han har nu valt att ta in femton viner från Weinkelleri Weinkönig. Vita, mousserande, rosé och röda, samtliga avalkoholiserade viner. Om Systembolaget nappar kan vi få se dem där, annars är han beredd att ta kontakt med Ica och Coop.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Boverket ger 5,5 miljoner till nykterhetsrörelsens lokaler

RÖRELSE Boverkets samlingslokaldelation har delat ut över 20 miljoner till upprustning av lokaler runt om i landet. Närmare 5,5 gick till nykterhetsrörelsen.

– Vi är naturligtvis glada över de 10 föreningar som fått pengar till upprustning, säger Olle Häggström vd för Våra Gårdar.

Samtidigt är det ett antal för-

eningar som inte fått något bidrag trots att de fått positivt besked från sina kommuner.

– Nu ska vi naturligtvis analysera detta och fundera på hur vi går vidare med dessa ärenden. Men just nu gläds vi med de 10 föreningar som erhållit bidrag säger Olle Häggström.

EVA EKEROTH

Över 20 miljoner kronor har delats ut till upprustning av lokaler.

IOGT-NTO:s finaste utmärkelse utdelad

RÖRELSE Under våren har två veteranmedaljer utdelats. Vid 1583 Syskonkretsens 130-årsjubileum utdelades medaljen till Georg Fordner och vid Västernorrlands distriktsårsmöte tilldelades Mariann Wasserman den andra av förbundsordförande Anna Carlstedt.

Veteranmedaljen är IOGT-NTO:s högsta utmärkelse. Den kan tilldelas medlem som utfört en särskilt betydelsefull gärning.

Totalt finns endast 250 medaljer. Utdelade medaljer ska återlämnas till IOGT-NTO när den som fått medaljen har avlidit.

EVA EKEROTH

Miljonlotteriet lanserar lott för utsatta barn

RÖRELSE Från och med början av maj och fram till den sista augusti finns Miljonlotteriet Sommarlov för första gången att köpa på nätet. Hela överskottet går till IOGT-NTO:s sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar som lever i en riskbruksmiljö. Lotten kostar 20 kronor. Högsta vinsten är en miljon. Hela överskottet går oavkortat till IOGT-NTO:s sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar som lever i en riskbruksmiljö.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

7 av 10

... tonåringar tycker att det är bra om föräldrar håller kontakten med sina ungdomar när de är ute en kväll, på fest eller på resa, enligt IQ:s undersökning.

Anna Carlstedt invald i Cancerfondens styrelse

RÖRELSE IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt har valts in som suppleant i Cancerfondens styrelse.

– Cancerfonden gör ett fantastiskt arbete och det känns hedrande att få sitta med i deras styrelse, säger Anna Carlstedt.

Hon tror att hon valts in för att de tycker att hon är bra på att utveckla styrelsearbete och för kopplingen mellan cancer och alkohol. Hon tror också att hennes bakgrund som forskare vid franska institutionen vid Stockholms universitet är ytterligare ett skäl. Även om hon inte forskar om alkohol och cancer, vet hon hur man förhåller sig till forskning.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Anna Carlstedt

Missbruksförslaget antaget av riksdagen

VÄRD Från 1 juli blir det lag på att landsting och kommuner måste komma överens och samarbeta på missbruksområdet. Regeringsförslaget antogs av riksdagen efter en debatt.

Det är hittills det enda politiska resultatet efter utredaren Gerhard Larssons omfattande genomlysning av den svenska beroendevården. Oppositionen tycker inte det räcker, och lade ner sina röster vid voteringen om förslaget.

DRUGNEWS /SVEN LILJESSON

50%

... av alla tonåringar mellan 14 och 16 år tycker att många vuxna dricker mer än de borde. Det visar en undersökning som IQ gjort.

Anna Carlstedt talar vid kongressen i Åre 2011.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Jämställdhetsmätare kollar talartid på kongressen

Två jämställdhetsmätare kommer att få det spännande uppdraget att mäta jämställdheten under kongressen. Tanken är kartlägga hur många män respektive kvinnor som är uppe i talarstolen. Resultatet kommer att redovisas redan dagen därpå.

RÖRELSE Under kongressen ska två jämställdhetsmätare kontrollera hur det står till med fördelningen mellan män och kvinnor. Jobbet handlar om att iaktta vilka som är mest uppe i talarstolen och hur länge män respektive kvinnor talar.

– Jag har en känsla av att män ofta pratar längre tid och tar mer plats, säger Salam Kaskas,

ledamot i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse.

– Tanken är att mäta jämställdheten i en viss fråga, eftersom vi inte kan vara exakt överallt hela tiden. Jobbet går ut på att räkna antalet män och kvinnor som framträder. Efter dagens slut görs en sammanställning som presenteras morgonen därpå. På så vis kan de slutsatser vi drar

användas redan nästkommande dag. Det är viktigt att kunna använda verktyget och de tankeställare vi eventuellt får direkt på plats. Då har vi också möjlighet att korrigera inför kommande möten. Vi har mindre nytta av resultatet när kongressen är över, konstaterar Salam Kaskas.

Det är förbundsstyrelsen som har tagit beslutet om att anlita jämställdhetsmätare till årets kongress, i enlighet med den handlingsplan för jämställdhet som tidigare kongresser beslutat om. Efter kongressen kommer en mer noggrann rapport att sammanställas och överlämnas till förbundsstyrelsen samt distrikten.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

"Beroendevården måste börja se barns behov"

Föräldrar som är inskrivna i beroendevård vill ha stöd i sitt föräldraskap. Det visar en ny kartläggning som SKL låtit göra.

VÅRD Inom ramen för utvecklingsarbetet Kunskap till praktik har Sveriges kommuner och landsting, SKL, gjort en kartläggning av föräldrar som får behandling för missbruk eller beroende. Det är starten på en satsning för att stärka barn- och föräldraperspektivet inom missbruks- och beroendevården.

De 2 446 föräldrar som besvarade enkäten har tillsammans 3 800 barn under 18 år.

– Föräldrar som är beroende kan brista i sitt föräldraskap på flera sätt. Oftare än andra föräldrar är de utagerande och har dålig impulskontroll. Kontinuiteten i vardagen brister ofta för barnen och föräldrarna är oftare drabbade av psykiska problem. Det här leder till kontinuerlig stress för barnen, säger Gun-

Fakta. Siffror från undersökningen

53 % av föräldrarna är ensamstående
82 % har vårdnad eller delad vård om minst ett barn
80 % går i öppenvård
31 % av barnen bodde med båda sina föräldrar
30 % bodde hos den andra föräldern
27 % bodde växelvis
8 % bodde i familjehem
90 % av föräldrarna tyckte att

barnen klarade sig bra eller ganska bra i skolan/förskolan
32 % är oroliga för sina barn
56 % skulle vilja prata om föräldraskap
53 % vill prata om barnens behov
66 % tycker att de har en bra relation till barnet
Endast **26 %** av barnen få stöd
Ytterligare **23 %** av föräldrarna önskar få stöd för sina barn

borg Brännström.

Glädjande är att 74 procent av föräldrarna anser sig få stöd i sitt föräldraskap från aktuell behandlingsställe, 62 procent av skola eller fritids och 59 procent av förskolan.

Så många som 70 procent får också stöd av barnets far- eller morföräldrar. Relativt många, 32 procent, får också stöd från någon frivilligorganisation. Både formel-

la och informella nätverk verkar alltså fungera ganska bra.

Oroande är dock att så många som 62 procent anser att de får stöd i sitt föräldraskap av eget barn under 18 år. Det är ett välkänt fenomen att barn till missbrukande föräldrar ofta får ta ett för stort ansvar för familjen och det tycks kartläggningen bekräfta.

EVA EKEROTH

EU-parlamentariker pressar på för ny alkoholstrategi

Européer dricker mest i världen. Därför måste en, ny, kraftfull alkoholstrategi tas fram hävdar EU-parlamentariker.

ALKOHOL Den irländska parlamentarikern Nessa Childers vill sätta press på kommissionen för att få fram en ny strategi.

– Vi behöver en förnyad strategi och vi har ett gemensamt ansvar att se till att den kommer fram, säger hon vid en tillställning i parlamentet under Uppmärksamhetsveckan för alkoholskador.

EU:s alkoholstrategi, som initierades under Sveriges ordförandeskap, löpte ut förra året utan

att ersättas av någon ny. Svenska regeringen driver frågan och har fått med sig många andra länder. Även bland politikerna i EU-parlamentet finns stöd för frågan, men tjänstemännen i kommissionen bromsar.

Enligt den bulgariska parlamentarikern Antonia Parvanova är hälsokommissionären Tonio Borg redo att ta fram en ny strategi, men han behöver stöd. Hon tycker att det största problemet är alkoholindustrin som försöker blockera en tuffare politik.

Guilio Gallo från generaldirektoratet för hälso- och konsumentfrågor säger att den senaste tidens diskussion om konsekvenserna av alkohol påverkar kommissionen.

– Ju mer ni trycker på desto lättare blir det för oss att föra det här framåt, säger han.

EVA EKEROTH

CUF legaliserar cannabis

RÖRELSE Centerpartiets ungdomsförbund vill efter ett uppmärksammat beslut på sin stämma legalisera cannabis. Tollare folkhögskola, hade tidigare kontaktats av CUF som bokat in nya verkställande utskottets medlemmar för introduktionsmöte och teambildning. Efter legaliseringsbeslutet blivit känt så stänger Tollare dörren för CUF.

– Cannabisbeslutet blev en vattendelare. Vi ser dem nu som ideologiska motståndare, säger Olle Rockström, lärare och ansvarig för kortkurser på Tollare till Drugnews.

DRUGNEWS / SVEN LILJESSON

IOGT-NTO fick 70 000 kronor

RÖRELSE Varje år sedan 2009 delar GodFond ut hela sin vinst – som hos vanliga fondbolag går till aktieägarna – till goda ändamål. Förra året blev vinsten 600 000 kronor och IOGT-NTO fick alltså, för första gången, drygt 11 procent av kakan.

– Det kommer att bli pengar till IOGT-NTO varje år, lovar Max Heger, vd på Goodcause och berättar att det är fondspararna som bestämmer hur pengarna ska fördelas mellan de organisationer som GodFond stödjer. Förutom IOGT-NTO stödjer man bland annat Läkare Utan Gränser, Rädda Barnen och Barncancerfonden.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: MARTIN / FLICKR

HALLÅ DÄR!

Per Eriksson

... ledamot i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse och NSF-scout som kastar loss för en ensam-seglats på världshaven.

Värför ger du dig ut på resa?

– Jag har jobbat hårt de senaste åren och var nära att gå in i väggen. Längre ignorerade jag signalerna och tänkte att sedan, när det här projektet är över, då ska jag ägna mig åt mig själv. Men sedan kommer aldrig. Jag köpte en tio meter lång segelbåt och har hållit på hela vintern med den.

När reser du?

– Vilken dag som helst. Under sommaren ska jag segla uppför norrlandskusten och sedan nerför den finska kusten. I augusti hoppas jag befinna mig på västkusten och därefter troligen uppåt Norges kust. Eventuellt drar jag ner till Portugal och sedan Medelhavet. Jag tänker också segla till Svarta Havet.

Blir det att korsa Atlanten efter det?

– Ja, troligen. Jag planerar att vara borta i ett par år, så jag har gott om tid.

Känns det inte läskigt att segla ensam?

– Nej, jag trivs ensam och vet att jag klarar det. Mina anhöriga är väl lite oroliga, men mest av allt delar de min glädje.

Kommer du att blogga om resan?

– Kanske så småningom. Men det får inte bli för mycket. Poängen med resan är ju att inte omge sig med måsten. Vi får se hur det blir.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Gunnel Linné utsedd till årets Soberhjälte

Inför fullsatta bänkar tilldelades Gunnel Linné från Åsele utmärkelserna årets Soberhjälte vid en ceremoni på Skansen.

IRÖRELSE Skansen visade sig från sin allra bästa sida denna Folknykterhetens dag. Solen sken, lövsprickningen pågick för fullt och besökare i alla åldrar rörde sig omkring ordenshuset. Kön till kaffeserveringen ringlade lång hela tiden. Och årets Soberhjälte, Gunnel Linné, fick diplom och blommor av IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt som också höll tal. Enligt Anna Carlstedt är Gunnel Linné en som personifierar det IOGT-NTO står för: Nykterhet, gemenskap och påverkan.

Hon är drivande i kulturfrågor och har tidigare tilldelats kulturpris av sin hemkommun. Hon har också engagerat sig för utvisningshotade flyktingar. En annan god egenskap är att hon är bra på att bereda plats för nya förmågor i föreningen Fjällets krona i Åsele

där hon är ordförande.

– Var inte så himla rädda om nycklarna till lokalerna om ni ska

få någon som efterträder er. Och inte är det väl heller så noga om stolarna står exakt som de stod tidigare eller om besticken ligger i rätt låda, säger Gunnel Linné i sitt tacktal.

EVA EKEROTH

Årets Soberhjälte Gunnel Linné fick diplom och blommor av IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt.

FOTO: EVA EKEROTH

Missbrukande föräldrar kan ge depression hos vuxna

BARN Barn till föräldrar som missbrukar får oftare depression som vuxna. Det visar en ny undersökning av 6 268 vuxna varav 312 hade haft en kraftig depression föregående år och 877 rapporte-

rade att de haft minst en förälder som drack eller använde droger.

Resultaten visar att de här personerna löper en större risk att utveckla depression än de som inte haft en missbrukande förälder.

– Föräldrars missbruk gav 69 procent större sannolikhet för depression, säger professor Esme Fuller-Thomson, en av huvudförfattarna till rapporten.

Forskarnas hypotes är att det är den långvariga och ofrånkomliga stressen som föräldrars missbruk leder till som är orsaken bakom.

– Barn som utsätts för den här typen av stress kan få god hjälp av andra vuxna som bryr sig om dem. Om det minskar risken för depressioner som vuxna vet vi inte än, men vi vet att det bidrar till en hälsosam utveckling och minskar stressen, säger Esme Fuller Thomson.

EVA EKEROTH

FOTO: MICHAEL CHEN / FLOKOR

FOTO: LINDA TJÄLLDÉN

Mobilt team fixar drinken

Under Almedalsveckan kommer nykterhetsrörelsen att ha ett mobilt drinkteam på cirka fem personer ute bland mingel och evenemang.

I RÖRELSE Tanken är att erbjuda arrangörerna en all-inclusivelösning där teamet har med sig alla ingredienser, blandar och serverar drinken. Arrangören behöver inte göra mer än anmäla sitt intresse. Resten tar teamet hand om. De fem i teamet kommer att dela

upp sig och kan alltså serva flera arrangemang samtidigt. Samtliga kommer att vara enhetligt klädda i en Almedalsskjorta med drinkreceptet på ryggen, så att det inte råder någon tvekan om vem som står bakom drinken.

– Jag tror att det kommer att bli väldigt uppskattat. De flesta arrangörer har fullt upp och har kanske inte tid att blanda och servera drinkar. Då rycker vi in, säger UNF:s ordförande Linda Engström, som också tror att job-

bet kommer att vara jätteroligt.

Hittills har teamet fått två bokningar; Social Venture Network samt Svenskt Kött. Många fler har skickat förfrågningar, så teamet kommer med all sannolikhet att få en hektisk vecka.

Bakom Almedalsdrinken ligger ett nätverk av ett flertal olika nykterhetsorganisationer, bland andra UNF och IOGT-NTO. Förra året fick Almedalsdrinken utmärkelsen "Hetast i Almedalen".

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Sämre psykisk hälsa hos dopade

NARKOTIKA Forskare vid Göteborgs universitet har funnit ett tydligt samband mellan bruk av anabola androgena steroider och försämrad psykisk hälsa senare i livet. I en studie på närmare 700 manliga före detta elitidrottare fann forskarna att 20 procent använt förbjudna dopingpreparat.

Resultatet av undersökningen visar på ett tydligt samband mellan missbruk av anabola androgena steroider (AAS) och psykiska ohälsa flera år senare.

Forskarna fann också ett samband mellan användning av steroider och annat drogmissbruk, både av alkohol och av narkotika.

Studien är publicerad i British Journal of Sports Medicine.

EVA EKEROTH

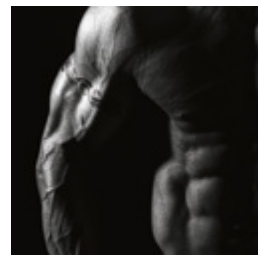

FOTO: IAN CARROLL / FLICKR

BILDEN

FOTO: RAHMAT GUL / SCANPIX

Ohälsosamt drickande. En fjärdedel av ledamöterna i brittiska underhuset menar att alkoholkulturen i parlamentet är "ohälsosam".

Tidig alkoholdebut ökar risken för beroende

ALKOHOL De som börjar dricka under puberteten blir oftare beroende av alkohol än de som börjar senare, rapporterar Mail Online. Ett forskarteam från Heidelberg har studerat dryckesvanorna hos 283 unga vuxna. En liknande studie har också gjorts på råttor

– För både råttor och människor gällde att de som drack första gången under puberteten drack större mängder och oftare än de som drack första gången efter puberteten, säger Miriam Schneider.

Hon menar att var i utvecklingen en individ befinner sig är en starkare och bättre indikator för alkoholproblem senare i livet än debutålder.

EVA EKEROTH

KOMMENTAREN

Tillsammans är vi starka

Husby sattes bilar i brand och stenar kastades på brandmän och poliser. Oro-ligheterna spred sig till förorter över hela Stockholm och även till andra städer. När det här skrivs har de pågått en vecka, men under helgen då polisen befarade att upploppen skulle kulminera var det lugnare än på hela veckan. Anledningen var att människor i förorterna fick nog och samlade sig till gemensam aktion. Många vuxna gick ut på gatorna och avskräckte från vandalism och mordbränning.

Engagerade personer som går samman kan utföra stordåd. Missnöje föder ofta engagemang. Att gå samman kan göra så att man, i skydd av massan, vågar kasta stenar på poliser, men också att den tysta majoritet som tröttnat på vandalisering bostadsområdet vågar gå ut och säga ifrån.

Ur missnöje startade nykterhetsrörelsen och andra folk-rörelser. Kanske kan något gott

komma även ur dessa händelser. Kanske nya folkrörelser startar, kanske kliver gamla folkrörelser in och hittar nya medlemmar som startar nya verksamheter.

Barn och ungdomar ska inte elda upp skolor och bilar. Kriminella vandaler ska inte heller dra från förort till förort eller från fotbollsmatch till fotbollsmatch för att delta i bråk och upplopp. Och poliser som ingriper ska inte slå oskyldiga, använda övervåld eller skrika tillmälen. Vid sådana händelser finns inga vinnare bara förlorare. Därför är det viktigt att goda krafter kliver fram. Såväl IOGT-NTO som andra organisationer borde anta utmaningen att fånga upp engagemanget.

EVA EKEROTH

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Eva Ekeroth

FOTO: STEFAN WESTERLUND

Afrikansk dans på Attityd Hudiks mötesplats.

IOGT-NTO tar över projektägarskapet för Attityd Hudik

Från den 1 maj är IOGT-NTO projekt-ägare av Attityd Hudik, som bland annat handlar om att förbereda utrikesfödda för den svenska arbetsmarknaden.

I RÖRELSE HHC (Hudiksvalls Hockey) utsågs ursprungligen till formell ägare av projektet, som finansieras av arbetsförmedlingen. Men nu har det alltså blivit ett byte efter att HHC hoppat av. Anledningen uppges vara att HHC inte insett hur resurskrävande projektet är.

Men det är inte något som skrämmar den lokala IOGT-NTO-föreningen.

– Det här projektet känns klockrent för oss, vi har lång erfarenhet av integrationsarbete. Vår vision är ju att arbeta för individen och där är integration mycket viktigt, säger Krister Lundgren, projektägare och ordförande i IOGT-NTO i Hudik. Han tillägger att majoriteten av projektdeltagarna är musli-

mer och därmed redan nykterister.

– Vi kommer att få många nya medlemmar!

Projektet är redan igång och har fungerat mycket väl under två år i bland annat Ljusdal. Därför ser IOGT-NTO övertagandet av Attityd Hudik som en ren formalitet. Resten kommer att rulla på och utvecklas.

– Vi har mycket verksamhet här i Hudik och kommer att få projektet att växa, tror Krister Lundgren.

Attityd Hudik syftar till att hitta arbetsplatser till utrikesfödda. Man skräddarsyr individuella lösningar. Det kan handla om att någon behöver lära sig mera svenska för att passa på en viss arbetsplats. Någon annan talar redan bra svenska men behöver lära sig en viss syssla.

Lördagen den 18 maj invigdes projektet officiellt med det nya ägarskapet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Ses vi på kongressen?

På kongressen finns den nya handboken och lite annat nytt blandat material att kika på, vi ses i utställningsytan!

Trevlig sommar!

www.vitjul.se

– Vara tyst i flera dagar? – Javisst!

IOGT-NTO medlemmar
kika in på vår hemsida
för medlemserbjudande!

www.peacequiet.se

I stillheten kan du höra ditt hjärta tala

EFTERLYSES:

AFFISCH- TECKNARE

FRÅN 1897 TILL 1965

I höst lanseras en ny, stor bok med det bästa ur IOGT-NTO:s digra affischsamling. Boken är ett fint dokument av IOGT-NTO-rörelsens historia såväl som affischkonstens starkaste era.

Nu önskar IOGT-NTO nå tecknarna som skapat affischerna i boken. Vi letar efter följande upphovspersoner, alternativt deras efterlevande:

Sten Alvar
Ivar Arosenius
Ebbe Berg
Sture Bohlin
Gösta Bohm
David Cederberg
Eric Cederberg
Jan Erik Garland
Nils Gustaf Granath
Sture Josefson
Ruben Hellman
Nils Klarqvist
Jo Erich Kuhn
Osvald Larsson

Osvald Lundgren
Fritz Neurath
Birger Ohlsson
Eigil Schwaab
Liss Erik Axel Sidén
Stig Sjöberg
Ivar Starkenberg
Einar Ström
Åke Åhlin
Ernst Åkerbladh
Birger Öhman
Annicka Öman
Karl Örbo

Känner du till någon av dessa affischtecknare?
Kontakta Sofia Karlsson, senast den 30 juni,
på sofia.karlsson@iogt.se!

FÖRBESTÄLL BOKEN

Du kan redan nu förbeställa affischboken på info@iogt.se. Boken kostar 349 kronor och innehåller ca 150 affischer från 1897–1965.

KRITISERAD KAMPANJ NÅR MÅNGA

I våras drog IOGT-NTO i gång kampanjen Fyll livet, bland annat med **seriestrippar om alkohol och sex** i Aftonbladet. Kampanjen har kritiserats hårt – men ledningen är nöjd över uppmärksamheten och att så många besökt kampanjsajten.

TEXT PIERRE ANDERSSON

Tidigare i vår drog IOGT-NTO igång en av de största kampanjerna i organisationens historia. Den kallas Fyll livet och går ut på att fler ska känna till IOGT-NTO och vad organisationen står för. Man riktar sig särskilt människor mellan 30 och 45, både barnfamiljer som dricker bag-in-box i hemmet och de som lever utan barn och har en stor del av umgänget i krogmiljö. Detta är en grupp som har relativt låg kännedom om IOGT-NTO i undersökningar som gjorts.

Kampanjen är centrerad kring en seriestripp som publiceras på kampanjsajten och i Aftonbladet en gång i veckan. Där får vi träffa karaktärerna Vinballen och Ökenrättan och följa deras liv. Av de första stripparna handlade många om alkohol och sex.

På kampanjsajten som marknadsförs i seriestripparna kan besökaren själv kolla hur mycket Vinballe eller Ökenrätta man är och den som vill kan göra en "fyllideal" där man kan beskriva hur man vill fylla sitt liv under ett antal alkoholfria månader.

Reaktionerna på kampanjen har varit starka, och en stor del av dem negativa. Redan under lanseringsdagen fylldes Twitter och Facebook av kommenta-

rer om att kampanjen var sexistisk och moraliserande. Även internt har kampanjen kritiserats – såväl i debattartiklar på accentmagasin.se som i diskussionsgrupper på nätet.

En av de skarpaste kritikerna utanför organisationen är Gustav Almestad, debattör och bloggare på bland annat sajten Genusfolket. Samma dag som kampanjen lanserades skrev han ett inlägg med rubriken "Håll dig nykter med kvinnohat".

När Accent når honom på telefon nyanserar han kritiken något men tycker fortfarande att IOGT-NTO:s kampanj är problematisk.

– När jag säger kvinnohat är det egentligen ett samlingsbegrepp, man kan lika gärna kalla det förakt eller undervärdering av kvinnor, säger han. Problemet med kampanjen är att man sätter upp en slags spara och slösa-typ fast för alkohol, men det blir liksom bara slösa, det man inte ska vara. Associationerna är väldigt stereotypa och jag tycker att man anspelar på traditioner som är problematiska.

Viktor Mauritz från Uppsala är en av de medlemmar som har reagerat på kam-

panjen. Han håller med de som menar att serierna kan tolkas som sexistiska, men tycker också att de är onödigt moralistiska mot dem som dricker.

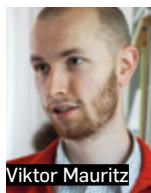
– Jag vänder mig mot hur man skildrar folk som dricker alkohol. Det är en nedlåtande ton och man har skapat två karaktärer som är uppenbart ämnade att framstå som dummare än läsaren. Samma typ av skämt hade kanske fungerat om de kommit från någon annan, men nu tolkas budskapet "såhär dumma och äckliga är ni som dricker, till skillnad från oss".

Anna Carlstedt, förbundsordförande i IOGT-NTO, tycker att det är för tidigt att bedöma kampanjen, som vid tidningens pressläggning har pågått i mindre än tre veckor.

– Den ska pågå en bit in på 2014 så det är lite tidigt än. Det som är positivt är kraften i kampanjen. Efter första veckan har vi haft över 40000 unika besökare på sajten, och fler än 20000 gjort testet. Det är häftigt att kampanjen är så uppmärksam, vi har träffat något där, säger hon.

Anna Carlstedt menar också att det mottagandet varit mer positivt än man kan tro om man läser kommentarerna på sociala medier.

– Det flesta som reagerar positivt delar inte med sig av det, den typen av reaktioner har jag fått på ett personligt plan. Det gäller till exempel en polis som säger att han tycker att serien beskriver verkligheten precis som den är. Andra har sagt att

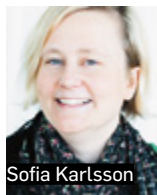
Viktor Mauritz

"Efter första veckan har vi haft över 40000 unika besökare på sajten."

ANNA CARLSTEDT

de för första gången reflekterat över sina egna alkoholvanor.

Också Sofia Karlsson, kommunikationschef på IOGT-NTO trycker på att vi bara sett starten av kampanjen än.

– Jag tycker att det har gått bra. Vi gör vår egen utvärdering löpande. Man pratar om vår kampanj och just nu är det bra oavsett hur man pratar om den. Det var också ett medvetet val att köra de mest sexinriktade stripparna i början, vi ville få igång snacket. Just nu är all publicitet bra publicitet, utmaningen är nu att vända så att det blir positivt.

Sofia Karlsson menar att man lyssnar på kritiken och berättar att man gjort en del justeringar.

– Det är klart att vi lyssnar in. Men det är också en avvägning vi måste göra, hur stor vikt ska vi lägga vid kritiken och hur mycket kan vi justera? Det finns en tydlig kampanjplan och det är en extern kampanj med ett syfte. Utgångspunkten i justeringar eller ändringar kan inte vara att göra alla kritiker nöjda.

– Den feministiska kritiken har gjort oss mer medvetna om att det är ännu svårare att skoja om alkoholnormen än vi förberett oss på. Vi jobbar igenom underlagen till tecknaren ett extra varv jämfört med tidigare. Men vi har beställt en kampanj som skulle väcka känslor, visste att den inte skulle falla i god jord hos alla.

Som ett resultat av den kritik som framförts och de egna utvärderingarna har man också justerat texten och innehållet i testet på kampanjsajten en aning.

När det gäller kritik om att kampanjen är moraliserande hoppas Sofia Karlsson

att den ska tystna när serien utvecklas.

– Jag hoppas att man ändrar sig eftersom serien går. Reaktionerna är också ett tecken på vad man har för bild av IOGT-NTO, tolkningen påverkas av folks bild av oss. Men jag tror fortfarande att det här är rätt väg att gå. Vi kan inte tysta alla kritiker men kommer att kunna flytta fram positionerna, vilket också är syftet med kampanjen skulle jag säga.

Viktor Mauritz tycker inte att man från kampanjledningens sida visat att man tar kritiken som framkommit på tillräckligt stort allvar.

– Kampanjen har förlöjligats i Metro och på stora och vällästa bloggar, säger han. På det sättet är mycket av skadan redan skedd. Men chansen att reparera skadan är mycket större om man tar diskussionen som uppstått på allvar. Det är svårt att veta om man gör det eller inte, men de signaler man har skickat utåt visar inte på att man förstått eller tagit till sig.

Anna Carlstedt menar att en del av kritiken är överdriven och bygger på märkliga tolkningar.

– Självklart har man rätt att tycka att serierna är sexistiska eller moraliserande, men moral och stereotyper ligger också i betraktarens öga. Jag blir faktiskt häpen över vad en del läser in i de här seriestripparna som faktiskt inte finns där. Men vi har också fått tänkvärd kritik som vi måste ta på allvar. Kanske har vi utmanat oss själva för mycket, kanske har vi vänt oss till en målgrupp som står för långt från oss. Tiden får utvisa om det här var bra eller dåligt, vi rör oss på marker där vi aldrig har varit förut.

Internt inom IOGT-NTO förs också fram kritik. Kritik som både riktar in sig på att kampanjen är dåligt förankrad bland medlemmarna och på innehållet i den.

– Jag håller inte med om att kampanjen är dåligt förankrad. I övrigt är det svårt att bedöma de interna diskussioner som pågår på Facebook och på andra platser, säger Sofia Karlsson. Jag vet inte hur signifikant den är, vi måste prata med många medlemmar för att få en uppfattning. Min bild är att många medlemmars inställning är lite avvaktande och ”vi får se var det tar vägen”.

Att debatten förs är dock bara positivt enligt Sofia Karlsson.

– Jag älskar att jobba för IOGT-NTO, det är fantastiskt att så många är engagerade! ■

Not: Läs mer på accentmagasin.se. Där kan du läsa ett flertal debattinlägg som såväl kritiserar som försvarar kampanjen.

Fakta. Fyll livet

När: Kampanjen startade i maj 2013 och ska pågå under drygt ett år.

Budget: 7 miljoner kr

Hur: Seriestrippar varje vecka i Aftonbladet och en kampanjsajt på fylllivet.se. Senare kommer man att komplettera med andra kommunikationsinsatser.

Varför: Tanken är att nå en av de grupper som har sämst kännedom om vad IOGT-NTO egentligen gör och tycker:

30–45-åringar. Man vill också få målgruppen att ifrågasätta alkoholnormen.

Uppmärksamhet: Vid pressläggningen hade kampanjsajten haft över 42000 unika besökare. Närmare 22000 personer har gjort testet på sajten och 170 personer har gjort en så kallad fyllideal.

Uttråde: Enligt IOGT-NTO:s medlemsregister har en person begärt uttråde ur IOGT-NTO med hänvisning till kampanjen.

Cecilia Johansson

Min mamma drack

När Cecilia Johansson föddes gav läkarna inget större hopp – hennes späda kropp var svårt skadad till följd av mammans drickande. Men denna lilla flicka har nu vuxit upp till en viljestark och revanschlysten kvinna.

TEXT KERSTIN WEMAN FOTO BO HÅKANSSON, PRIVATA

För de flesta unga människor är det första egna boendet något alldeles speciellt. Så även för Cecilia Johansson, som visar runt i sin enrumslägenhet i samhället Vara i Västergötland.

– Jag trivs jättebra – här är mysigt. Det enda som saknas är lite lägre köksskåp, säger hon med ett skratt.

Hon öppnar köksluckorna och visar. De översta hyllorna gapar tomma; Cecilia mäter 145 centimeter i strumplästen när inte ens upp med pall.

Men att hon som vuxen skulle klara sig helt själv i egen lägenhet, var det ingen som kunde gissa när Cecilia kom till världen för 25 år sedan. Enligt de första läkarjournalerna var hon knappt kontaktbar, då hörselgången var intryckt och synnerven förtvinad. Cecilia hade de typiska symptomen för fetalt alkohol-syndrom, som uppkommit till följd av mammans drickande under graviditeten. Läkarna bedömde att detta lilla knyte troligtvis varken skulle kunna gå, stå eller ens sitta upprätt i framtiden.

"Mina fosterföräldrar tog den roll som min biologiska mamma och pappa inte kunde hantera."

CECILIA JOHANSSON

Båda hennes föräldrar missbrukade alkohol och under sitt första levnadsår flyttades Cecilia runt mellan olika institutioner, innan hon fick sin fasta punkt hos Siv och Karl-Gustav Hellqvist, som bor på en gård på västgötsläppen.

– Mina fosterföräldrar tog den roll som min biologiska mamma och pappa inte kunde hantera. Där fick jag den hjälp jag behövde.

För Cecilias späda kropp visade sig rymma en stor dos vilja. Tre år gammal tog hon sina första vingliga steg över köksgolvet, i specialtillverkade skor som sytts in

"Om hon inte druckit hade jag fått ett annat liv med andra förutsättningar."

CECILIA JOHANSSON

Mina fosterföräldrar tog den roll som min biologiska mamma och pappa inte kunde hantera. Där fick jag den hjälp jag behövde" säger Cecilia Johansson. Här på fosterpappa Karl-Gustav Hellqvists mage.

så att de passade hennes små fötter.

Cecilia fick en självklar plats bland barnen i familjen och hängde envist med i de vilda lekar och upptåg som foster-syskonen hittade på. Men visst var hon medveten om att hon var annorlunda – under barndomsåren deltog hon i flera medicinska studier och hennes utveckling dokumenterades av såväl läkarna som av lokaltidningen och kvällspressen.

Cecilia minns själv tillfället då de satt hemma vid köksbordet, och Siv berättade om fetalt alkoholsyndrom, FAS. "Du har de här skadorna för att din biologiska mamma drack när du låg i magen" förklarade hon.

– Klart att jag blev jättearg. Om hon inte druckit hade jag fått ett annat liv med andra förutsättningar. Samtidigt vet jag ju att inget blir bättre av anklagelser – hon gjorde det inte av illvilja, utan av okunskap.

När Cecilia var i trettonårsåldern omhändertogs hennes biologiska mamma, och under den påföljande behandlingen ingick Cecilia och fosterföräldrarna i det nätverk som gav henne stöd. Sedan dess är hon nykter och de har alltså regelbunden kontakt. Cecilia beskriver det som fin och kärleksfull relation, även om frustrationen ibland bubblar upp.

– Visst kan jag bli arg och ledsen. Jag får leva med det min mamma åstadkom-

mit. Men samtidigt är nog ilskan en del av bearbetningen.

Under de senaste åren har Cecilia valt att gå ut och berätta om FAS. Hon håller föreläsningar, är ambassadör för organisationen Drugsmart och släppte i höstas en bok om sitt liv.

– En del skäms, men någon måste ju våga prata om det. Själv har jag fått kärlek och bekräftelse under uppväxten, jag har alltid fått höra att jag finns och att jag kan. Det har gjort mig orädd. Och jag hoppas förstås att min berättelse kan ge andra människor en aha-upplevelse och få gravida kvinnor att låta bli alkohol.

Trots den ständigt återkommande huvudvärken är Cecilia aktiv. Förutom sånglektionerna sjunger hon i kör och tränar ridning.

"Det är klart att man känner: 'nu jäklar ska jag ge igen'."

CECILIA JOHANSSON

Cecilia upplever att kunskapen om FAS är knäpphändig – även bland vårdpersonalen. På sjukhuset har det hänt att hon blivit tagen för ett barn och hänvisats till barnmottagningen.

Men hon är van. Folk brukar gissa att hon är nybliven tonåring, och vid något tillfälle har hon rentav erbjudits godis-klubba när hon köpt pizza.

– Ja, det är ju inte så roligt... Och att behöva leta kläder i butikernas barnavdelning är lite trist, men det blir ju åtminstone billigare, säger hon med ett leende.

Siv och Karl-Gustav har dock varit noggranna med att behandla henne som den unga kvinna hon blivit, och efter fullgånget gymnasium och studentfest i specialsydd klänning, var hon redo att lämna barndomshemmet.

Det påbörjade vuxenlivet har inneburit nya utmaningar, som att på egen hand släpa hem tunga matkassar från affären, eller att försöka hitta rätt väg, trots dåligt lokalsinne. Att laga mat enligt recept är

inte heller det lättaste.

– När jag blir stressad blir det kaos i hjärnan. Som när jag skulle få till en moussaka. Man skulle skölja, riva, stecka... Jag insåg att snart att det var lite för många moment.

Inte blir det lättare av den ständigt återkommande huvudvärken, som uppstått till följd av hennes trånga skallben. Cecilia har genomgått en rad kirurgiska ingrepp, och fler är att vänta framöver.

Men den nya vardagen består också av höjdpunkter. Som att ta sånglektioner och sjunga i kör. Eller att träna ridning. På skåpet i vardagsrummet står flera pokaler och rosetter sedan Cecilia blev klubbmästare i dressyr i klassen för ryttare med funktionsnedsättning.

I framtiden hoppas hon kunna arbeta som ungdomsledare inom ridsporten. Och långt därframme finns ytterligare en dröm: att en dag få tävla i dressyr i Globen.

Hur det kommer att gå? Återstår att se – hittills har Cecilia åtminstone visat att ingenting är omöjligt.

– Det är klart att man känner: "nu jäklar ska jag ge igen". Fast jag har väl redan överbevisat alla de som räknade ut mig till en början. ■

Fakta. Fetalt alkoholsyndrom

Varje år föds mellan ett och två barn per tusen med fetalt alkoholsyndrom, FAS.

Barnen har ofta några av följande symptom: litet huvud, missbildningar i ansiktet, smal kroppsbyggnad, ögonproblem och skador på skelett och andra inre organ. De kan också vara hyperaktiva och ha svårigheter med koordination och inlärning. En del barn

saknar de typiska dragen men har ändå hjärnskador.

Forskarna är överens om att **alkohol kan skada barnet under graviditeten**. Däremot vet man inte exakt vid vilken tidpunkt och i vilken utsträckning. Skadorna hänger också samman med barnets egen motståndskraft.

KÄLLA: FAS-FÖRENINGEN

SOCIAL VINTAGE PÅ VÄNNPLATSEN

I Göteborg driver IOGT-NTO Vännplatsen – ett socialt företag med **en andra chans som affärsidé.**

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO LO BIRGERSSON

Bo Bergman är volontär och ordförande i föreningen.
Hunden får följa med på jobbet.

Trots att klockan bara är strax före två den här regniga onsdagseftermiddagen är det full ruljans inne på secondhand-butiken Vännplatsen i Torslanda utanför Göteborg. Kunderna nyper, lyfter, granskar och strosar runt i den 350 kvadrat stora lokalen.

Butiken har funnits i snart två år och drivs av IOGT-NTO-föreningen på Hisingen som ett socialt företag. Huvudsyftet är att hjälpa människor som står långt ifrån arbetsmarknaden att få en meningsfull tillvaro och sysselsättning – och att sälja second hand-prylar förstås!

I dag arbetar verksamheten en halv miljon kronor och all vinst återinvesteras i företaget.

– En jättebra second hand det här och väldigt positivt att verksamheten går till en bra sak, säger kunden Agneta, som har hittat en fin glasskål och några oanvända kökshanddukar.

Här arbetar just nu 13 personer, några av dem är fas3 eller arbetstränar, några är volontärer och så verksamhetsansvarige medlemmen Stefan Ström, mannen som

startade Vännplatsen efter att han tröttnat på den traditionella föreningsverksamheten.

– Jag tyckte att vi borde kunna göra mer än så. Jag sneglade lite på Möjligheternas Hus i Stockholm och tänkte att kan de så kan vi. Så fick vi ett 6-månaders rivningskontrakt och drog i gång verksamheten. Vi valde att driva den som ett socialt företag. Vi annonserade lokalt efter kläder och prylar och Torslandaborna slöt upp och skänkte massor till oss. De flesta är mycket positiva och tycker att butiken verkligen behövs, säger Stefan Ström och berättar att det är föreningen som driver företaget. Startkapitalet kom från en framgångsrik husförsäljning.

Ett samarbete med Volontärbyrå och Arbetsförmedlingen inleddes för att få personal till butiken. Intresset var stort och under de knappt två år Vännplatsen har funnits har sex personer från fas3 kommit och gått, samt ett stort antal volontärer.

Personalen går på ett roterande sche-

ma, alla jobbar inte hela tiden. Butiken håller öppet onsdag och torsdag 13–19 samt på lördagar. Då blir det ganska långa arbetsdagar. Övriga dagar ägnas åt att åka på auktioner, städa, ta emot eller åka och hämta kläder och prylar, sortera och prisma. Prisnivån är snäppet lägre än andra second hand-butiker i Göteborg.

– Det är bättre att sälja än att vara dyr. Men fina märkesvaror får kosta lite extra, säger Stefan Ström.

Varje morgon klockan 10 är det personalmöte och då går man igenom hur alla mår samt dagens arbetsuppgifter. Varannan vecka är det en större samling där man diskuterar varje personals individuella arbetsplan och förutsättningar på längre sikt.

– Vi har väldigt högt i tak här. Toleransen är hög eftersom jag anser att alla är värda att få en chans till. Många får flera chanser trots att de kanske inte sköter sig som de ska, men det får man ta. Vissa har svårt med rutiner och det händer att folk håller sig borta i flera dagar utan att höra av sig. Då tar vi en diskussion om det, jag skäller inte, säger Stefan Ström, som finner stor glädje och tillfredsställelse att arbeta här. Men han tampas också med problem som exempelvis ansvarsfördelningen.

– Eftersom detta är en ideell verksamhet tas den inte alltid på allvar. Vem som gör vad och att man håller en gemensam linje gentemot kunden. Det är viktigt att

"Jag sneglade lite på Möjligheternas Hus i Stockholm och tänkte att kan de så kan vi."

STEFAN STRÖM

Verksamhetschefen
Stefan Ström.

Vännplatsens 350 kvadratmeter
stora lokal ligger i Torslanda.

Bra priser och fräscha kläder och pryglar är Vännplatsens ambition.

Agneta fyndar gärna på Vännplatsen.

"Det bästa med verksamheten är gemenskapen och engagemanget."

STEFAN STRÖM

vara professionell, vi är trots allt ett företag, konstaterar Stefan Ström.

Ute butiken träffar vi volontären Christer, som har varit på Vännplatsen nästan sedan starten. Han stortrivs, framför allt med den sociala gemenskapen och alla goa arbetskamrater.

– Jag vill ha något att göra på dagarna och gör allt här i butiken. Packar upp, sorterar, bär, märker och hjälper kunder, säger Christer och får medhåll av Amanda, som arbetstränar sedan en tid. Hon

passar perfekt in i miljön med sin bohemiska stil och svärtade ögon.

– Jag gillar verkligen alla karaktärer som jobbar här, det är inte som en vanlig arbetsplats. Och så älskar jag vintage. Jag planerar att själv öppna en vintagebutik så småningom, säger hon glatt.

Just kontakten med kunderna är något som alla som jobbar här gillar. Att hjälpa till och leta fram den där speciella prylen som de söker.

Bo Bergman, volontär och ordförande

i IOGT-NTO-föreningen, har ytterligare ett perspektiv.

– Det är ett nyttigt och vettigt nykterhetsarbete som utförs här. Fler föreningar borde ta efter och prova, säger han.

Stefan Ström är av samma uppfattning.

– Jag hade den här drömmen och den gick att genomföra! Det bästa med verksamheten är gemenskapen och engagemanget. Jobbet blir en livsstil som sträcker sig utöver arbetstiden. Dessutom är det ett oslagbart sätt att profilera IOGT-NTO. Genom oss vet nu fler vilka vi är och vad vi gör. Och flera av våra medarbetare har faktiskt valt att bli medlemmar.

Framtiden ser ljus ut för Vännplatsen, åtminstone vad gäller själva verksamheten. Det går riktigt bra och inom kort kommer lokalerna att växa med ytterligare 125 kvadratmeter. Då kan man börja sälja möbler också. Men 2016 går rivningskontraktet ut och frågan är vart de då ska ta vägen. ■

Du följer oss väl på webben också?

Vi publicerar nyheter varje dag på www.accentmagasin.se.
Längst ner på webbplatsen kan du också prenumerera på vårt
nyhetsbrev om du hellre vill hålla dig uppdaterad den vägen.

accent

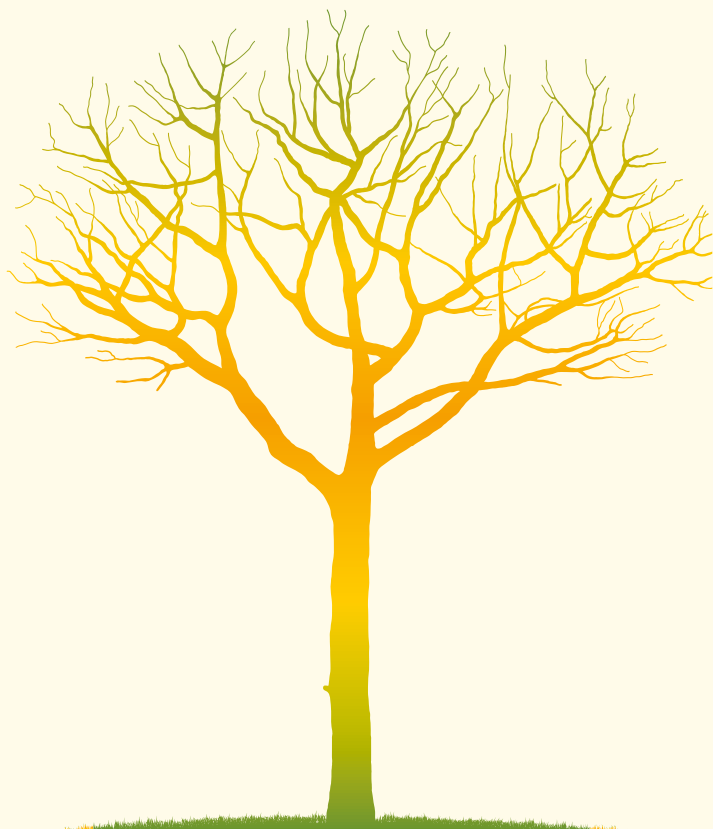
Med tanke på framtiden

Med vår handledning för testamente finner du svar på några av de funderingar du kan ha kring möjligheten att testamentera till IOGT-NTO. Ett testamente är ett sätt att visa omtanke för framtiden och de idéer du vill ska leva vidare.

Om du vill beställa handledningen skicka ett brev till

Testamenten
IOGT-NTO
Box 12825
112 97 Stockholm

Det går självklart lika bra att ringa
08-672 60 05, eller skicka e-post till
info@iogt.se.

Almedals- drinken 2013

- 0,5 dl hallon
- 2cl färskpressad citron
- 1cl konc. Hallonsaft
- 2cl konc. Flädersaft
- Is
- Soda eller mineralvatten

Mosa hallon, tillsätt citron och saft. Läggs is i glaset, fyll upp med soda el. mineralvatten. Läggs till en citronskiva.

Jordgubb/ basilikamojito

- 1 dl jordgubbar
- 4 basilikablåd
- 1 msk flytande honung
- 2 cl konc jordgubbsaft
- Is
- Soda eller mineralvatten

Mosa jordgubbar med basilikablåd i ett glas. Tillsätt flytande honung och jordgubbsaft. Rör om. Fyll upp med krossad is och toppa med sodavatten el. mineralvatten

Virgin Kiwidaiquiri

- 2 cl konc. päronsaft
- 2 cl färskpressad citron
- 2 cl sockerlag
- 1 dl skalad kiwi
- 2 dl krossad is

Häll konc. päronsaft, färskpressad citron och sockerlag i en köksmixer. Tillsätt skalad kiwi och krossad is. Mixa. Häll upp i fint glas och sätt en kiwiskiva på glaskanten. Sockerlag gör man med 1/2 socker och 1/2 vatten.

LÄCKRA DRINKTIPS

Sommarens **godaste drinkar är alkoholfria**. Bartendern Örjan delar med sig av sina bästa recept.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO JONAS ERIKSSON
RECEPT ÖRJAN ÅSTRAND

Sunrise cooler

- 10 cl apelsinjuice
- 5 cl ananasjuice
- 3 cl Grenadine
- Russian
- 5–6 isbitar

Lägg isbitar i ett bra glas. fyll i apelsinjuice, ananasjuice och Grenadine. Fyll upp glaset med Russian.

Cadillac

- 4 cl apelsinjuice
- 2 cl grädde
- 1 matsked aprikospuré
- 2 dl krossad is.

Apelsinjuice, grädde, aprikospuré hålls i en shaker eller köksmixer tillsammans med krossad is. Sila upp drinken utan is i finaste glaset.

Teatime

- 1 kopp starkt hett Earl Grey-te
- 4 myntblad
- 1 msk flytande honung
- 1 krm nykrossad grönppeppar
- 1 citronskiva

Brygg en kopp starkt hett Earl Grey-te. Lägg i ett vinglas: Myntblad, flytande honung, nykrossad grönppeppar samt en citronskiva. Fyll upp med hett te.

HALLÅ DÄR!

Örjan Åstrand

Bartender på Restaurang Tennstopet i Stockholm

Hur länge har du arbetat som bartender?

– Sedan 1988. Och jag har sedan dess jobbat aktivt med att skapa goda, alkoholfria drinkar. Jag tyckte det var så trist att gäster som av olika anledningar inte kan eller vill dricka alkohol tvingades ta en läsk eller vatten i stället för en drink. Så jag förklarade att jag kunde fixa något gott i stället och bad dem välja mellan syrligt eller sött. Därefter skapade jag allt ifrån söta hawaiidrinkar till "groggar" och cocktails och välkomstdrinkar. Jag tycker det är jätteviktigt att det finns intressanta alko-

Örjan Åstrand

holfria alternativ, både i baren och på festen. Folk som drack mina drinkar blev glada eftersom de fick mer än de förväntat sig.

Hur kom det sig att du gjorde Almedalsdrinken?

– Jag gav ut en bok om alkoholfria drinkar och blev efter det kontaktad av Länsstyrelsen som ville att jag skulle starta kurser om alkoholfritt i krogvärlden. Tanken var att öka kunskapen om alkoholfritt i krogvärlden och lära bartenders att göra goda alkoholfria drinkar. I samband med det blev jag kontaktad av Linda Engström på UNF som önskade marknadsföra nykterhetsrörelsen med en drink under Almedalsveckan. Jag har bott på Gotland och kände genast att fläder och jordgubbar var gotländska smaker. I år finns flädern med, förutom hallon och citron. Det var viktigt att skapa en fräsch, enkel och god drink som passar de flesta och som inte var för tjejjig eller för grabbig.

Dina bästa tips för att skapa en god alkoholfri drink med twist?

– Slösa med isen! Kallt är gott. För att lyfta

smakerna är ett bra tips att använda koncentrerad saft av god kvalitet. En matsked koncentrerad saft ger det där extra stinget. Lite kryddigare och vuxnare smaker får man med hjälp av exempelvis ingefära och lime. Ett annat tips är att förstärka frukten med en annan saftsmak. Exempelvis päronsaft förstärker kiwismaken i en kiwidrink och blir en fullgod ersättare till rom. Sedan bör man tänka på serveringen. Använd snygga glas och dekorera fint med bär, frukt eller blad. Det visuella intrycket får drycken att smaka ännu bättre.

Du är något av en ambassadör för alkoholfria drinkar?

– Ja, för jag anser att alkoholfria drinkar är lika mycket på riktigt som drinkar med alkohol i. Jag skulle nog säga att alkoholfria drinkar kräver ännu mer hantverk och kunskap för att bli intressanta. Vid cocktailevents och fester ser jag alltid till att även servera alkoholfria drinkar, det tycker jag är en självklarhet. Folk blir glatt överraskade och nyfikna.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FEM HETA FRÅGOR INFÖR SOMMARENS KONGRESS

I slutet av juni samlas IOGT-NTO för kongress i Borås.
Accent har kollat igenom förslag och motioner
– här är de som sannolikt kommer att orsaka mest debatt.

TEXT OCH FOTO PIERRE ANDERSSON

1. Substitutionsbehandling på egna behandlingshem

Frågan om IOGT-NTO:s egna behandlingshem ska använda sig av substitutionsbehandling (metadon, buprenorfin och liknande preparat) kom upp redan på kongressen 2011. Efter det tillsattes en utredning som nu är klar.

Förbundsstyrelsen förslår att IOGT-NTO:s behandlingshem **"ska erbjuda en behandlingsmiljö fri från substitutionsbehandling"**.

Man är dock inte enig – två ledamöter har reserverat sig till förmån för att tillåta substitutionsbehandling även i fortsättningen men vill istället att IOGT-NTO:s behandlingshem ska utveckla metoder för nedtrappning och avslutning av substitutionsbehandling.

2. Folkhögskolornas styrning

Det här förslaget handlar i grunden om **hur IOGT-NTO:s folkhögskolor ska styras**. Idag är det kongressombuden som vid ett särskilt möte också utgör ombudsårsamling för folkhögskoleförbunden – detta vill nu förbundsstyrelsen ändra på.

Förslaget är att skolornas förbundsstämmor ska flyttas till hösten efter kongressen och att förbundsstyrelsen ska utgöra ombudsårsamling.

Tre ledamöter i förbundsstyrelsen har reserverat sig mot detta till förmån för ett förslag som innebär att förbundsstyrelsen utgör ombudsårsamling tillsammans med 23 representanter som väljs på kongressen.

I den utredning som gjorts om folkhögskolorna finns också en rad konkreta förslag på hur **Tollare respektive Wendelsberg bör förändra sin verksamhet** – vissa av dem ganska radikala. Tanken är dock inte att dessa ska behandlas i detalj av kongressen – man föreslår istället att kongressen ska "uppdra till förbundsstyrelsen att föra dialog med folkhögskoleförbundets ledning utifrån kongressens fattade beslut och utredningen".

3. Nya grundsatser – igen

Kongressen i Åre 2011 förkastade det förslag som då låg till ny värdegrund och som var tänkt att ersätta det som idag är **IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program**.

Efter detta tillsattes en rörelsegemensam arbetsgrupp som har jobbat fram ett nytt förslag. Till skillnad från det tidigare förslaget väljer man att fortsätta kalla texten för grundsatser. Den del av texten som nu heter "program" försvinner dock – tanken är att de delar som beskriver hur arbetet ska göras bättre beskrivs av respektive organisation.

I förslaget införs en ny portalparagraf i stadgarna som lyder "IOGT-NTO-rörelsen är en del av en världsomspännande folk- och bildningsrörelse. **Rörelsen bygger på principen om alla människors lika värde och rättigheter**, utan åtskillnad av något slag. Inom IOGT-NTO-rörelsen samlas individer som tagit ställning för personlig nykterhet och som delar viljan att tillsammans verka för bättre levnadsvillkor för alla människor."

Därefter formulerar man tre bärande idéer för rörelsen: Demokrati, solidaritet och nykterhet.

Under arbetets gång har medlemmar kunnat lämna synpunkter via såväl webben som under processer som pågått på exempelvis distriktsårsmöten. Det skulle kunna innebära att förslaget är så väl förankrat att det klubbas utan längre diskussion.

Å andra sidan pratar vi om IOGT-NTO:s viktigaste formuleringar, en text där varje ord vägs på guldväg. Räkna exempelvis med en diskussion om nykterhet verkligen ska komma sist i uppräkningsordningen av rörelsens bärande idéer.

4. Mål och verksamhetsinriktning 2014–2015

Här finns inga radikala avsteg från den längre strategi som tidigare kongresser har fastslagit – men räkna med diskussion ändå: Det här **dokumentet är det som styr arbetet i IOGT-NTO** de kommande åren. Såväl det centrala kansliet som förbundsstyrelsen gör regelbundna avstämningar mot det och många föreningar och distrikt baserar sina egna arbetsplaner på den här texten.

Nytt är bland annat att man sätter fokus på nybildning av föreningar och nystart av andra verksamheter. En annan ny skrivning är att "IOGT-NTO bjuder in till 1000 fester".

5. "Fyll livet" kan fylla kongressen

Kampanjen "Fyll livet" som drog igång under Folknykterhetens vecka har rört upp känslor, både bland medlemmar och utanför organisationen. Även om detta i strikt mening inte är en kongressfråga kan man nog räkna med att den kommer att prägla diskussionerna i någon mån ändå.

Enligt uppgift till Accent finns ombud som pressas av föreningar och medlemmar att rösta nej till ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen – enbart på grund av kampanjfrågan.

Kampanjen kommer också att diskuteras i samband med den motion som kräver en leverantörspolicy för IOGT-NTO – en motion som kom till som en direkt reaktion på att organisationen i samband med kampanjen samarbetar med en reklambyrå som tidigare gjort arbeten åt Spendrups.

Fakta. Kongress

Tid: 25–30 juni

Plats: Borås

Mer information: nykter13.iogt.se (här hittar du också samtliga kongresshandlingar i sin helhet).

FÖREBYGGANDE SOM FUNGERAR

Nordlyckeskolan i Torslanda tar hjälp av Håkan Fransson för att **stärka det drogförebyggande arbetet** bland elever, lärare och föräldrar.

TEXT OCH BILD ANNA REHNBERG

Larmrapporter om ökad cannabisanvändning i storstäderna och en del egna problem med elever som rökt hasch har fått Nordlyckeskolan att kalla in Håkan Fransson.

Skolan arbetar egentligen med Effektmotoden, som går ut på att föräldrarna får droginformation på andra föräldramötet i sjuan. Klassvis skriver de på en överenskommelse hur man vill förebygga alkohol och droger bland eleverna, bland annat genom att bilda föräldranätverk där man

beslutar att kontakta varandra om man ser eller hör något, som rör droger, mobbing, alkohol eller annat bland barnen. Sedan sker en uppföljning på varje föräldramöte genom hela högstadiet.

– Men vi behöver fler infallsvinklar, säger Marie Sköld, som är en av Nordlyckeskolans två rektorer.

Därför har hon i samråd med skolans husråd bjudit in Håkan Fransson som föreläsare till föräldramöten för årskurs 7–9.

– Jag har arbetet med Håkan Fransson

tidigare då jag var rektor på Brattebergs-skolan på Öckerö och vet att hans föreläsningar ger resultat, säger Marie Sköld. Håkan har ett sådant driv och får med sig folk. Han uppmuntrar föräldrarna att inte vara naiva utan förstå hur ungdomarna tänker.

Nordlyckeskolan har funnits i tio år och Marie Sköld har arbetat på skolan i fem år. Hon anser att det är en relativt lugn skola där de flesta eleverna har trygga hemförhållanden.

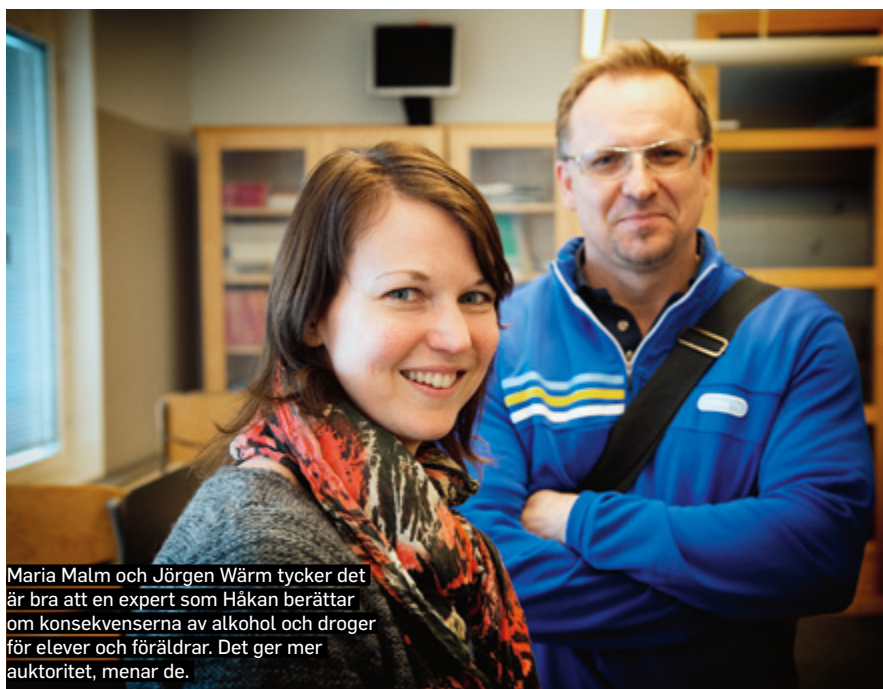
– Har man ett bra klimat på skolan så är det i sig drogförebyggande, menar Marie Sköld. Men vi vet att det finns en liten grupp elever som röker hasch och vi arbetar intensivt med dem.

Hon berättar att skolan kontaktat berörda föräldrar, socialtjänst och polis. Kurator och skolsköterska är inkopplade och skolförvaltningen har fältare på skolan någon dag i veckan.

Nu hoppas Marie att man har kommit till rätta med problemen för den här gången men hon är medveten om att cannabis är ett ökande problem i Göteborg. Närheten till storstan utgör en fara och i Torslanda har ungdomarna pengar.

Maries förhoppning är att Håkan Fransson ska fylla på med extra mycket kunskap och motivation hos föräldrar, personal och elever.

– Vi vill ge föräldrarna verktyg så att de känner sig trygga i sin föräldraroll och kan förmedla till sina barn att det inte är okey att röka, dricka eller använda andra droger.

Maria Malm och Jörgen Wärm tycker det är bra att en expert som Håkan berättar om konsekvenserna av alkohol och droger för elever och föräldrar. Det ger mer auktoritet, menar de.

Elin Elfström och Alice Hermansson tror att de har det roligare på fester utan att dricka alkohol. Efter föreläsningen känner de sig än säkrare på den saken.

Den här kvällen är det 7:ornas föräldrar som står på tur. De strömmar in i matsalen där en projektor står laddad. Marie presenterar drogförebyggaren, som inte är lika välkänd här som i hemkommunen. Håkan Fransson inleder med en fråga.

– Varför ska man inte dricka alkohol som ung?

– För att man kan bli alkoholist, säger en mamma.

– Men en enstaka fylla är väl inte så farligt, kontrar en pappa.

– Varje människa har ett biologiskt kapital, säger Håkan och klickar fram en stor grön cirkel på duken. Varje gång man dricker tas en bit av kapitalet. Klick!

Det ser ut som någon tagit en tugga av den gröna cirkeln.

– Om man börjar dricka när man är ung så försvinner kapitalet mycket snabbare, eftersom hjärnan inte är fullt utvecklad före 25 års ålder.

Klick klick klick! Det gröna minskar allt mer, det går knappt längre att se att det var en cirkel från början.

– När kapitalet är slut är man alkoholist, förklarar Håkan.

Visst, bilden är förenklad men som förälder förstår man precis vad han vill säga. Det går inte att se på den där krympande gröna cirkeln utan ett visst obehag. Vi är nog många som av okunskap tänkt samma tanke som den där pappan.

Håkan nöjer sig dock inte med förenklade bilder, han underbygger allt med

färsk statistik, den senaste forskningen och många konkreta exempel. Föräldrarna bjuds in till reflektioner, synpunkter och frågor.

Håkan är mycket konkret. Det här är konsekvenserna för de unga. Så känner du igen varningssignalerna. Så här kan du som förälder säga och göra för att sätta gränser för din tonåring.

– Men om det ändå händer hur gör man då?

– Prata med ditt barn, ha alltid en öppen dialog. Om ditt barn varit på fest och ringer så hämta om du kan. Bjud på en smörgås. Om det inte går att prata då så ta det dagen efter, men var tydlig med vad du tycker är okey och inte.

Efter föreläsningen säger flera föräldrar:

– Det här borde våra barn få höra också!

"Vi vill ge föräldrarna verktyg så att de känner sig trygga i sin föräldraroll."

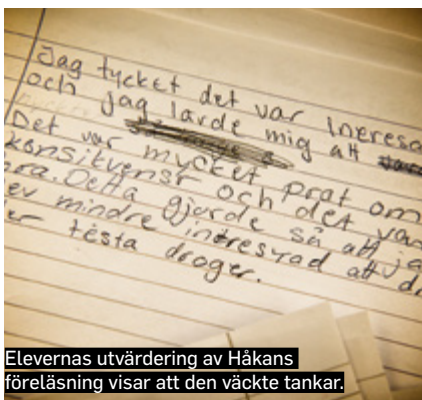
MARIE SKÖLD

Ett par månader senare är Håkan Fransson tillbaka på Nordlyckeskolan för att prata med eleverna. Klass 9A är först ut.

Även eleverna får se den gröna ringen, som symboliserar vårt biologiska kapital, klick klick klick, hur det minskar snabbare ju tidigare man börjar dricka.

– Jag visste inte att alkohol skadar mer

ÖCKERÖMODELLEN

Elevernas utvärdering av Håkans föreläsning visar att den väckte tankar.

– Har du rökt själv nån gång? Eleverna i 9A hade både frågor och många egna funderingar under Håkans besök.

när man är ung, säger Elin Elfström.

– Jag trodde också att alkoholen påverkar likadant oavsett vilken ålder man är i, säger Alice Hermansson. Jag blev lite skrämmd men det var väl meningen också.

Trots att Håkan utgår mycket från statistik, som handlar om vad ungdomar inte bör ägna sig åt – jag menar hur intressant är det för en tonåring? – så lyssnar de med till synes vidöppna öron. Hur gör han?

Kanske är hemligheten sättet han gör det på? Håkan talar direkt till sina åhörare. Han har allvaret men också värmen och humorn, som gör att det han säger når fram och in. Han bryr sig och ungdomarna uppfattar det. Han tycks också veta precis hur det är att hamna i olika situationer, som man kanske har svårt att ta sig ur. Ett av flera exempel:

Klockan är ett på natten och du ska ta dig hem från festen. Sista bussen har gått, det är kallt och blåstigt men föräldrarna vill eller kan inte hämta. Det kommer att

ta minst en timme att gå. Då kommer det en kille på moppe och säger att du kan få lift. Vad svarar du?

Är du nykter inser du att den här killen också var på festen och att han kör berusad. Det kan hända en olycka som gör att du aldrig kommer hem eller blir förlamad och får sitta i rullstol resten av livet. Är du berusad tackar du kanske ja till liften utan att ens reflektera över riskerna.

Samma sak om någon erbjuder dig droger eller vill ha sex. Är du full fattar du kanske ett annat beslut än om du är nykter. Det blir så tydligt att beslut under berusning kan få ödesdigra konsekvenser.

Håkan tvingar inte på någon sina åsikter och han är inte fördömande, men samtidigt är han tydlig med att ungdomarna har ett eget ansvar.

– Ingen tvingar dig att bli alkoholist. Du väljer själv att dricka eller avstå, säger Håkan. Var medveten om vad du väljer och fatta ditt beslut när du är ensam, inte

när du är utsatt för gruppträck.

Efteråt samlas 9A i klassrummet. De får var sitt papper att skriva en utvärdering på.

– Jag lärde mig mycket mer av Håkan än jag har gjort tidigare när vi pratat om alkohol och droger, säger Max Lundblad.

Han medger att han druckit sig berusad en gång på ett kalas.

– Men jag har bestämt mig för att inte dricka igen innan jag fyllt 18. Man fattar dåliga beslut när man är full.

Lärarna Maria Malm och Jörgen Wärm samlar ihop lapparna. De konstaterar att eleverna har gett positiva omdömen om föreläsningen.

– Det var läge att ta hit en expert, säger Jörgen som är lärare i idrott och hälsa. Jag har tagit upp doping på mina lektioner men vi har inte samma auktoritet när det gäller att tala om alkohol och droger som Håkan Fransson har, menar Jörgen och Maria nickar instämmande.

– När vi har lektioner om hälsan pratar vi om allt ifrån mobbing till droger, men Håkan är verkligen tydlig och bra. Man lär sig jättemycket av honom.

– Håkan Fransson är den som enskilt gjort mest för att förbättra folkhälsan på öarna, det anser min man, som är distriktsläkare på Höno, avslutar rektor Marie Sköld. ■

"Jag lärde mig mycket mer av Håkan än jag har gjort tidigare när vi pratat om alkohol och droger."

MAX LUNDBLAD

Håkan Fransson:

"JAG FICK BÖRJA MED ATT TÄTA ALLA LÄCKOR"

– Unga dricker för att vuxenvärlden tycker det är ok! Om alla vuxna kom överens om att de unga inte ska dricka alkohol **så skulle vi inte ha någon ungdomsfylla**, menar drogförebyggare Håkan Fransson på Öckerö.

TEXT OCH BILD ANNA REHNBERG

Det är grått och snålblåsten drar in från nordväst över öarna i Göteborgs norra skärgård. I lunchrummet på Strandvägen på Hönö råder det dock en varm stämning. Håkan breder smör på ett grovt bröd och lägger makrill i tomatsås på halva och ost och marmelad på andra halvan. Vi slår oss ner kring ett av de runda borden där det redan sitter flera fikande kollegor och pratar. Håkan är ensam drogförebyggare men han delar lokaler med behandlingsassistenter, familjerådgivare, sjukgymnaster med flera på det kommunägda Hedens By. Det fungerar i praktiken som ett socialt yrkesnätverk för Håkan.

Håkan Fransson blev drogförebyggare 2002 i samband med att Sveriges kommuner skulle införa drogsamordnare som det kallades då. Håkan skrattar lite när han minns vilka associationer den titeln väckte bland allmänheten. Drogförebyggare är ett lämpligare ord för vad han gör.

2002 var det stora problem med ungdomsfylla på Öckerö. 80 procent av niondeklassarna hade druckit alkohol och inom föreningslivet förekom det alkohol både bland barn och vuxna.

Håkan beskriver träffande, med tanke på det marina samhälle han verkar i, sin arbetsmiljö som en båt där det väller in vatten.

– Först fick jag börja ösa som bara den och täta igen de största hålen. När det var gjort upptäckte jag att det fortsatte läcka in vatten från flera mindre hål. Jag tätar hålen ett efter ett.

På tio år har alkoholdrickandet bland ungdomar halverats i Öckerö kommun. Samtidigt har alkoholdebuten flyttats fram från jullovet i sjuan till sommarlovet mellan nian och gymnasiet. Många menar att detta till stor del har skett tack vare en persons enträgna arbete. Det är nämligen socionomen Håkan Fransson som har utarbetat Öckerömetoden. En drogförebyggande metod som nu sprids bland landets kommuner.

Men vad är det då rent konkret han har gjort denne mustaschprydda man med den intensiva varma blicken?

Gruppptryck, sociala problem och för lite att göra, är tre orsaker som brukar nämnas till varför unga dricker.

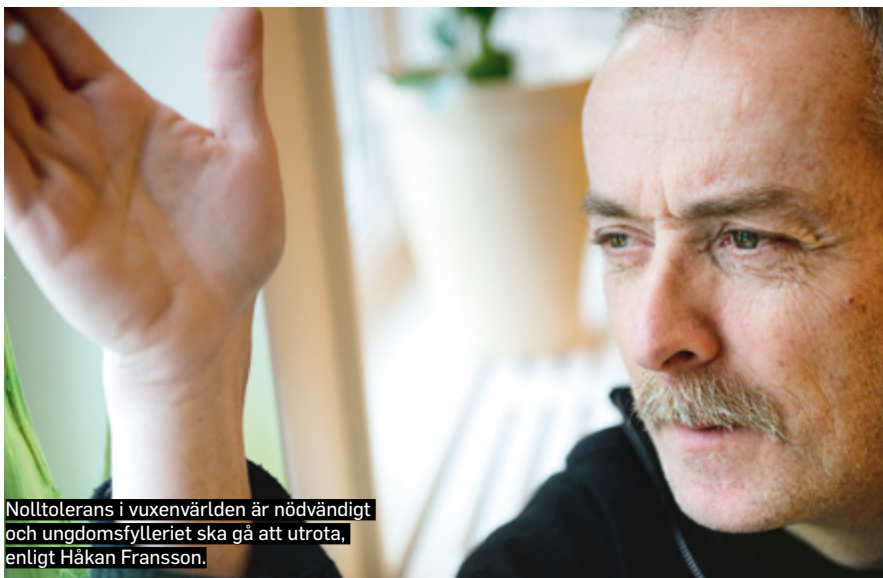
– Jag tror inte på det. Det är myter med bara ett uns sanning i, menar Håkan Fransson. Unga dricker för att vi vuxna tycker det är ok!

Det handlar inte om kärlekslöshet utan om okunskap.

Håkans första och viktigaste steg blev därför att få med sig de vuxna kring ungdomarna i en gemensam nolltolerans mot alkoholbruk bland unga. Detta är ett steg som behöver underhållas kontinuerligt.

Därför deltar Håkan på alla föräldramöten från årskurs 6 till 9. Han får alltid en kvart eller mer att föra ut sitt budskap till föräldrarna. Ibland håller han längre föredrag och han är också ute i skolklasserna och pratar.

Nästa håll att täta var föreningslivet där det tidigare fanns ett slarvigt förhållningssätt till alkohol. Det förekom att både vuxna och ungdomar drack öl på fotbollsläger till exempel.

Nolltolerans i vuxenvärlden är nödvändigt och ungdomsfylleriet ska gå att utrota, enligt Håkan Fransson.

ÖCKERÖMODELLEN

Öckerö är en kommun i Göteborgs norra skärgård med cirka 12000 invånare. Det är här som Håkan Fransson arbetet fram den drogförebyggande metod som har sitt namn efter den största ön.

– Nu är policyn att man bara får bidrag om det är drogfritt både bland barn och vuxna, säger Håkan. Numera har vi ett drogfritt föreningsliv.

Varje år genomförs droganeundersökningar i årskurs 7–9 i kommunen. Den kartläggningen använder Håkan Fransson för att kommunicera med föräldrar, politiker, föreningar och media. De visar svart på vitt hur det faktiskt ser ut och utgör dessutom underlag för utvärdering av det

drogförebyggande arbete som sker. Vad fungerar bäst? Vad kan göras bättre?

– Vi har en engagerad politisk ledning i Öckerö kommun, säger Håkan. Det betyder oerhört mycket.

Han jämför med Torslanda, som i och för sig inte är en egen kommun, men som han varit i kontakt med flera gånger för att erbjuda ett samarbete.

– De ansvariga politikerna i stadsdelsnämnden har inte ens brytt sig om att svara. Det säger en del, menar han.

Kortfattat kan man säga att Öckerömetoden kräver en samordnare i form av en besjälad drogförebyggare. En som ser till att undersökningar görs, att föräldrar blir informerade på ordinarie eller särskilda föräldramöten, att massmedia informeras, att vuxna är ute på helger och kvällar och nattvandrare och att det hålls kontakt med föreningslivet.

– Jag är en "doer", säger Håkan. Det behövs någon som aktivt driver de här frågorna.

Öckerö är dock inte den enda kommun som har tillgång till Håkans kunskaper. Hälften av sin tid verkar han inom hemkommunen, den andra halvan föreläser han runt om i landet.

Malung-Sälén, Vansbro, Ockelbo och Bollnäs är i slutskedet av ett fyraårigt projekt där Håkan anordnat nätverksträffar för att lära ut Öckerömetoden.

I mars kommer den sista droganeundersökningen och allt pekar mot att de fyra kommunerna kommer att fortsätta med det drogförebyggande arbete som Fransson lärt ut. Bland 7:orna märks nämligen redan en avsevärd minskning vad gäller bruket av alkohol och droger jämfört med hur det såg ut tidigare. ■

KOMMENTAR

Varför fungerar Öckerömodellen?

Ofta får vi höra att det enda som fungerar är tillgångsbegränsande åtgärder som beslutas politiskt, och att skolinformation inte har någon effekt. Så visar det sig att en drogförebyggare i Öckerö kommun med idogt skolinformationsarbete lyckats göra det omöjliga.

Begränsa tillgången

Det enkla svaret är att Håkan Fransson använder sig av det som är mest effektivt, nämligen att begränsa tillgången för ungdomarna. Även om tillgången på alkohol i Sverige ökat dramatiskt så får alkohol inte säljas hur som helst till vem som helst. För att ungdomar under 18 år ska få tag på alkohol måste någon vuxen begå ett brott. Projektet, som i Öckerö kommun inte heter Öckerömodellen utan "Alla överens", går ut på att få alla vuxna att enas

om att ungdomar under 18 år inte ska dricka alkohol.

Satsa på föräldrar och politiker

Håkan Fransson satsar på att göra vuxna medvetna om att det inte är bra att unga dricker. Håkan Fransson förklarar att föräldrars bjudvanor och attityder till barnens drickande spelar stor roll att föräldrar inte ska köpa ut och att de skall hålla koll på sina barskåp och äldre syskon. Mycket viktigt är också att ha politikerna med sig. Utan politisk förankring blir lokalt arbete svårt att genomföra.

Involvera lokalsamhället

Håkan Fransson jobbar på många nivåer och träffar föräldrar redan på BVC. "Alla" vet vem Håkan Fransson är. Genom att synas i lokala medier når han även dem som inte är föräldrar men kanske

Eva Ekeröth

FOTO: PIERRE ANDERSSON

i det han säger. Han låter inte heller föräldrarna glömma budskapet genom att regelbundet skicka ut nyhetsbrev med aktuell information.

Tidig upptäckt

Arbetet kompletteras också med en satsning på att tidigt upptäcka om några ungdomar är på väg åt fel håll till exempel genom nattvandringar.

Engagemang

Dessutom visar forskning att eldsjälar ofta får goda resultat genom att deras engagemang och övertygelse smittar av sig. Och häri består utmaningen när man ska sprida modellen till andra kommuner. Utan en lokal eldsjäl som brinner för arbetet så är risken stor att man inte får några resultat.

EVA EKERÖTH

IOGT-NTO:s företagsvänner är med och skapar en bättre värld

Att vara företagsvän till IOGT-NTO innebär att ditt företag stödjer vårt arbete för ett samhälle där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv.

Det här är IOGT-NTO:s företagsvänner

Vill du också synas här med
ditt företags logotyp kontakta
Curt Thapper:

curt.thapper@iogt.se eller
0733-838336

Glöm inte att boka in

Verksamhetsforum

Tollare folkhögskola 8-10 november 2013

Kom och inspireras av ett stort antal seminarier inom våra verksamhetsområden. Det blir seminarier om både forskning och mer handfasta verksamhetstips.

Separat verksamhet erbjuds medföljande barn.

Frågor:

Tobias Tengström

tobias.tengstrom@iogt.se, 08-672 60 05

Kathy Gyhlesten

kathy.gyhlesten@iogt.se, 0733-72 62 16

8 – 19 nov. 2013

Rundresa i ett av Asiens mest spännande länder, som länge varit stängt för besökare och som nu bjuder på många gömda skatter och en intressant historia både i nu- och dåtid. Du får uppleva, magnifika sevärdheter, storslagen natur samt människornas vardag både i små byar på landsbygden och i moderna städer

Vill du veta mer?

Kontakta SOBER-resor
Rotevägen 2, 43369 Sävedalen
Tel. 031-265330 eller 070-3455509
E-mail: soberresor@telia.com

Så sänder vi information

**SOBER
RESOR**

www.soberresor.se

BRUKARE SKA BÄTTRA BEROENDEVÅRDEN

Ett tjugotal personer, med egen erfarenhet av beroendevården, utbildas under året av NBV och Sensus till brukarrevisorer. Deras uppgift är att, i sin tur, **utbilda fler kollegor och sedan genomföra revisioner** av beroendevården.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Solen skiner över Tollare folkhögskola denna vårdag i april. I Salongen på övervåningen sitter sexton kursdeltagare och redovisar grupparbeten för varandra. Redovisningarna handlar om att ta fram offerter på ett fiktivt uppdrag: att granska en offentlig verksamhet ur brukarnas perspektiv. Vilket är precis vad kursen går ut på – att lära sig granska samhällets insatser för missbrukare ur ett brukarperspektiv.

Det är NBV (Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet) och Studieförbundet Sensus som, i samverkan med Verdandi och RFHL, utbildar representanter för de brukarråd som finns runt om i landet så att de själva ska kunna initiera och genomföra revision av verksamheter.

Det är andra gången gruppen träffas.

Sammanlagt ska deltagarna genomgå nio utbildningsdagar fördelade på fyra tillfällen med arbete hemma emellan.

Engagemanget hos deltagarna är stort, frågor och synpunkter bollas i lokalen. Förväntningarna är höga.

– Jag förväntar mig att revisionerna kommer att leda till förbättringar inom missbruksvården, till exempel vad gäller bemötande. Nu är det ett lotteri vilken handläggare man får och eftervården är lika dålig som för tio år sedan. Missbrukare utan nätverk har dåliga möjligheter. Det är en orättvis vård, säger Jessica Vigsjö från Östersund.

Samhällets verksamheter ska granskas. Det har hittills nästan uteslutande gjorts

av samhället självt och fokuserat på resultat och ekonomi. Men om brukarna inte har förtroende för verksamheten är den knappast värd att lägga skattepengar på.

Det har också vissa verksamheter insett och gjort revisioner ur ett brukarperspektiv. Brukarna själva har dock inte fått vara med. I stället har tjänstemän försökt verksamheten ur brukarnas synvinkel.

Det vill Sveriges kommuner och länsting, SKL, ändra på och har därför tagit initiativ till att utbilda brukare till revisorer.

– För att det ska gå att genomdriva och fungera långsiktigt måste det finnas kompetens ute i länen. De som utbildas nu ska sedan utbilda övriga i sina brukarråd, säger Gunborg Brännström, projektchef på SKL.

Kathy Gyhlesten representerar IOGT-NTO i det nationella brukarråd som SKL har kopplat till projektet.

– Det är väldigt viktigt att få brukarnas synpunkter på den vård de får. Särskilt gäller det bemötandet. Det handlar ju inte om illvilja från behandlare när brukarna känner sig förnedrade. Det är bara okunskap, säger hon.

Ann-Sofie Roberntz, verksamhetsutvecklare på NBV, är glad att uppdraget att genomföra utbildningen gått till NBV.

I grund och botten är det en demokratifråga att de som berörs får vara med att påverka. Folkbildning är ett sätt att få redskapen, säger hon. ■

Camilla Svenonius från RFHL föreläser för blivande brukarrevisorer.

Fakta. Brukarrevision

En brukarstyrd brukarrevison görs av brukare, eller närstående, med egen erfarenhet av liknande verksamhet som den som ska utvärderas. Personen ska dock inte vara inskriven i verksamheten när revisionen genomförs. Brukarrevisorerna ska hålla i hela processen, allt från att konstruera frågor, genomföra undersökningen, sammanställa och analysera resultatet samt dokumentera och rapportera till uppdragsgivare.

Peder Lundgren, Magnus Hägg, Marika Isetorp, Ella Sjödin och Robert Zackrisson är på väg till välförtjänt middag efter första dagen i Bryssel.

Peder Lundgren lyssnar till svenske hälsoattachén Thomas Allvin.

IOGT-NTO MÖTER EU

En allt större del av alkoholpolitiken bestäms i Bryssel. Som ett led i IOGT-NTO:s påverkansarbete **utbildas nu folkrörelselobbyister.**

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Sex förväntansfulla IOGT-NTO:are samlas på Bryssels flygplats för att delta i den avslutande delen av IOGT-NTO:s nya EU-utbildning. Det är Robert Zackrisson från Göteborg, Marika Isetorp från Vänersborg, Peder Lundgren från Burträsk, Magnus Hägg från Falköping, Karin Wikman från Malmö och Jeanette Ahlgren från Stockholm. Sedan i december har de deltagit i en studiecirkel varannan tisdagskväll och studerat ”IOGT-NTO möter EU”. Eftersom deltagarna är så spridda över landet har mötena hållits via Skype.

De har läst ”EU och alkoholen” och ”Kunskap, tajming och lite tur” och diskuterat. Nu är det äntligen dags att besöka Bryssel och se hur europapolitiken fungerar i verkligheten.

Från flygplatsen lotsas de av Ella Sjödin, politisk sekreterare på IOGT-NTO och ansvarig för utbildningen, till IOGT-NTO:s Brysselkontor där deltagarna får träffa Irma Kilim och Emelie Aho som arbetar där.

Ella Sjödin drillar gruppen inför de kommande studiebesöken. Vilka frågor vill man ta upp? Vilka frågor passar att ta upp med vem?

Resten av tiden är fulltecknad med studiebesök. Först ut var den svenske hälsoattachén, Thomas Allvin som fick besök

på sin arbetsplats, Sveriges ständiga representation vid EU. Sedan följde EU-parlamentarikern Anna Hedh (S), Kajsa Stenström, vd för Diplomat Communications som säger lobby-tjänster, Mariann Skar, vd för Eurocare, och Christina Ivarsson, på Sveriges kommuner och landstings (SKL) EU-kontor.

Flera av dem berömmar IOGT-NTO:s insatser för alkoholfrågan i EU.

Efteråt är deltagarna fulla av intryck och mycket nöjda.

– Man är med i verkligheten här på ett annat sätt än när man läser på hemma. Jag tycker att jag fått en bättre helhetsbild av IOGT-NTO:s arbete nu, säger Marika Isetorp.

Även Karin Wikman är nöjd.

– Jag kände mig väl förberedd när jag kom ner. Det vi läst i förväg kändes relevant, säger hon.

Peder Lundgren instämmer.

– I studiecirkeln fick vi lära oss grunderna och studiebesöken här blev en fördjupning. Nu känner jag mig beredd att hålla en cirkel hemma, säger han.

Magnus Hägg tycker det är häftigt att gräsrotter får åka ner till Bryssel.

– Det var spännande att få diskutera möjligheterna för ett alkoholdirektiv, liknande tobaksdirektivet. Flera av dem vi

mötte verkar ju gilla tanken, säger han.

Enligt Ella Sjödin är det ännu inte klart hur arbetet ska följas upp.

– Det här är ju en pilotutbildning. Gruppen ska träffas en gång till och då ska vi diskutera bland annat det, men jag hoppas att vi ska kunna använda oss av deltagarna efteråt. De skulle till exempel kunna genomföra aktiviteter inför EU-valet nästa år, säger Ella Sjödin.

Några av deltagarna har aktiviteter inplanerade hemma och flera hoppas få tillfälle att åka till Bryssel igen för att lobba för någon fråga. ■

SÅ SKA MILJON- LOTTERIET MÖTA UTMANINGARNA

IOGT-NTO:s lotteri står för en stor del av organisationens intäkter. Men vad händer när **konkurrensen hårdnar** och allt fler talar om en avreglerad spelmarknad? Accent har besökt Mölnlycke och Miljonlotteriets huvudkontor för att få svar.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **LO BIRGERSSON**

För sex år sedan kunde Miljonlotteriet erbjuda sina kunder en enda produkt – prenumerationslotten Miljonlotteriet Miljonchansen, där man vinner varor och pengar. I dag har man en handfull produkter som Resan, Mixen, Ullaredslotten och onlinespel. Ute i handeln finns Tjugan och den nya, tredimensionella lotten Miljonlotteriet High 5 där högsta vinsten är en miljon kronor. Ambitionen är att bryta ny mark och sprida riskerna, vilket kan vara avgörande för Miljonlotteriets framtid när konkurrensen på spelmarknaden ökar.

Det har hänt mycket på Miljonlotteriet de senaste åren. Tidigare gjordes precis allt i huset i Mölnlycke – allt ifrån kuvertering och utskick till manuell registrering av lotter. I dag registreras de flesta lotter på nätet via ett personligt vinstkonto. Varulagret finns fortfarande kvar, men kuverteringen har utlokaliserats liksom delar av kundtjänsten.

En annan nyhet är att ändamålet – det vill säga IOGT-NTO:s verksamhet – lyfts fram tydligare. Detta så väl reklamfilmer som i samtal med prenumeranter, samtidigt som Miljonlotteriets slogan om att förverkliga sina drömmar trummas in.

– Jag tror att vi framöver kan bygga vårt varumärke ännu mer på ändamålet.

Människor intresserar sig på djupet för de här frågorna. Det är en minst lika stark drivkraft för oss som önskan att förverkliga människors drömmar, säger Ludwig Alholt, vd på Miljonlotteriet.

– Det känns som att medvetenheten om att alkoholens negativa konsekvenser har

ökat. Nykterhet har blivit lite ”inne”, inte minst i takt med att kändisar träder fram och berättar om sin nykterhet. Vit Jul har också varit god draghjälp. Att tydligt lyfta fram ändamålet i våra reklamfilmer och i samtalen med kunderna känns självklart, säger Ludwig Alholt och tillägger att Mil-

Drömcoachen Lina.

Ingalill gillat att jobba på lager.

"Vi pratar alltid om att förverkliga drömmar."

LUDWIG ALHOLT

jonlotteriets 200 000 aktiva kunder – prenumeranterna – vet att överskottet går till IOGT-NTO. De ger en unik möjlighet att sprida positiv information.

När internet slog igenom kom också ett antal utländska spelbolag in på den svenska spelmarknaden. På senare år har dessutom Postkodlotteriet kommit att ta stora marknadsandelar. För att möta den ökade konkurrensen har Miljonlotteriet lagt i en högre växel.

– Det som har hänt är att vi har lyckats förändra verksamheten och gjort den framtidssäker och tryggare än tidigare. Med en ökande konkurrens är det farligt att ha en enda produkt. Det är effektivt, men riskabelt. Vår potential går att utnyttja på många fler sätt och det har vi jobbat hårt med, säger Ludwig Alholt och berättar att man har utvecklat flera nya, populära produkter, vilket ska locka nya kundgrupper.

– Under de senaste 17 åren har vi haft en tillväxt på ungefär sex procent per år och har vuxit dubbelt så snabbt som branschen. Det vi har lyckats med de senaste

åren är att skapa en bred plattform med bra produkter. Vi har våra traditionella prenumerationslotter, men vi säljer också i butiker och på nätet, konstaterar Ludwig Alholt och tillägger att onlinespelen är en mycket viktigt del av Miljonlotteriet i dag.

Än så länge utgör Miljonlotteriets spel på nätet bara 10 procent av omsättningen. Men den här delen av verksamheten ökar

Johan Magnusson basar över lagret.

med 25 procent per år, vilket på sikt betyder att onlinespelandet kommer utgöra en betydande del av omsättningen. I dag kan man dessutom vara prenumerant online, vilket, enligt Ludwig Alholt, är unikt.

– Om tio år kommer det ha skett en klar förskjutning mot nätspel och vi kommer att se produkter som inte finns i dag, tror Ludwig Alholt och tillägger att yngre inte attraheras av Bingolotto och skraplotter utan hellre ägnar sig åt digitala spel.

Värkning av nya kunder sker främst via tre kanaler; direktreklam, telemarketing och direktförsäljning ute på gator och torg. En tredjedel av kunderna är trogna tjänare som prenumererar i många år. En

Fakta. Miljonlotteriet i siffror

- 1,5 miljard kronor har Miljonlotteriet genererat sedan år 2000.
- Cirka 120 miljoner kronor per år går till IOGT-NTO.
- 10 procent av Miljonlotteriets spel är online. Andelen växer med 25 procent per år.
- Lotteriet har cirka 200 000 prenumeranter som för 250 kronor får hem lotter i brevlådan varje månad. Paketet innehåller Miljonchansen, Resan och Mixen.
- Företaget omsatte förra året 594 miljoner kronor.
- Omsättningen ökar med cirka 6 procent per år.
- 57 år gammal är Miljonlotteriets genomsnittskund. Har vuxna barn och bor i hus utanför storstad.
- 10 miljoner på Jackpot är högsta vinsten
- I våras vann en kund 6,6 miljoner kronor
- 2 500 ombud säljer Miljonlotteriets lotter.

tredjedel prenumererar under några år, försvinner kanske ett tag och återkommer eventuellt. Och en tredjedel är mer flyktiga och försvinner snabbt. Cirka 100 000 nya kunder rekryteras varje år och man gör vad man kan för att få dem att stanna kvar.

– Vi pratar alltid om att förverkliga drömmar och varuvinster skapar drömmar. Vi har kontakt med en mängd olika leverantörer och försöker alltid hjälpa våra störmännare att förverkliga just deras dröm. Handlar det om att äga en helikopter så ordnar vi det, säger Ludwig Alholt med ett skratt.

Vilka utmaningar står Miljonlotteriet inför?

– Att fortsätta vara unika och övertydliga med budskapet att vi förverkligar drömmar. Men det är också viktigt att vi anpassar oss efter de nya krav och villkor som ställs i konkurrensen om kunderna. Vi ska både ta väl hand om de lojala och samtidigt attrahera nya, säger Ludwig Alholt, som också ser omvärlden som en stor framtida utmaning.

– Det går inte att bortse från en ökande konkurrens och diskussioner om en eventuell avreglering av marknaden i framtiden. Vid en avreglering står vi väl rustade med vårt goda rykte och stabila varumärke. Men lönsamheten kan förstås komma att bli sämre. ■

MILJONLOTTERIET – SÅ FUNKAR DET

HJÄLP! MIN KOMPIS DRICKER FÖR MYCKET!

Sex saker du bör veta.

Enligt Statens folkhälsoinstitut är det 700 000 svenskar som har en riskabelt **hög alkoholkonsumtion** och 300 000 som är beroende. Sammantaget är det alltså en miljon som dricker för mycket.

TEXT EVA EKEROTH FOTO ISTOCK

För de flesta är det jobbigt att ta upp frågan om alkohol. Det är känsligt och man är rädd för hur den andre ska reagera. Å andra sidan är det också jobbigt att inget göra, att stå vid sidan av och se på när någon far illa och tänka på att man

kanske kunde gjort skillnad. Här kommer därför några tips:

1. Berätta

Tala om för personen att du är orolig. Då förstår personen att andra vet, kanske han eller hon inte ens erkänt för sig själv att det handlar om missbruk. Fråga därför inte om personen har problem med alkohol. Det räcker med att berätta att du är orolig. Din känsla kan inte ifrågasättas. Förbered dig inför samtalet med att läsa på om alkohol och beroende. Kolla att personen är nykter. Att tala med någon som är påverkad är ingen idé.

Är det en kollega du är orolig för bör du också berätta för hans eller hennes chef vad du vet.

2. Var konkret

Tala om vad du grundar din oro på. Ta konkreta exempel: "Det är tredje måndagen den här månaden som du varit borta från jobbet." "När du kom igår luktade du alkohol." Du får vara beredd på alla möj-

liga förklaringar till de händelser du drar upp. Gå inte in i någon argumentation eller diskussion om orsaker.

3. Ställ krav

Om alkoholkonsumtionen går ut över arbetet kan arbetsgivaren kräva att en medarbetare ska genomgå behandling för att få ha kvar jobbet. Är det din partner som dricker för mycket bör du fundera över vad du kan vill ställa upp på. Utgå från dina egna och eventuella barns behov. Är det en god vän kan du kräva att han eller hon är nykter när ni träffas.

Kom aldrig med tomma hot. Tänk igenom olika scenarier i förväg och berätta för personen vilka konsekvenser de kommer att få.

4. Undvik att bli medberoende

Hjälp inte till att täcka upp. Låt personen själv ta konsekvenserna av sitt drickande. Du kan lätt hamna i situationer där du gör den andres jobb, slätar över och försöker förklara misstag eller till och med ljuger

"Tala om för personen att du är orolig."

för arbetsgivare och andra. Det kallas medberoende och möjliggör bara för personen att fortsätta dricka.

5. Visa att du finns där

Att göra slut på en relation eller säga upp någon från sitt arbete är inte lätt. Personer som står en nära vill man inte skada, men alkoholen skadar och att underlätta missbruket är ingen hjälp. Du behöver därför inte ha skuld känslor när du säger ifrån, men tala om för personen att du finns där som stöd om han eller hon är beredd att ta itu med sitt missbruk.

Föreslå aktiviteter som inte inbegriper alkohol när ni ska träffas. Gå ut och fika istället för att dricka öl.

6. Det är inte ditt ansvar

Du kan inte få någon annan att sluta dricka. Det är bara personen själv som kan göra jobbet. Men det kan vara ditt ord som ger personen motivation. Redan när du berättar att du är orolig kan du så ett frö. Personen har säkert på känn att allt inte är som det ska, men så länge ingen reagerar är det lätt att intala sig att man inte dricker mer än andra eller att ingen upptäckt hur det står till.

Om du är anhörig bör du se till att söka hjälp för egen del. Det är jobbigt att leva med en missbrukare. Ta ansvar för ditt eget och eventuella barns välbefinnande. ■

Källor:

<https://www.alkoholhjalpen.se/>

<http://www.vardguiden.se/>

Tema/Alkohol/Anhörig/

<http://www.alna.se/fragor-fakta/missbruk-och-beroende/vill-inte-ha-hjalp>

MANGE SJUNGER OM MISSBRUK

När Mange Hellberg **bestämde sig för att bli nykter tog karriären fart.** På nya skivan sjunger han om sina erfarenheter av missbruk och hemlöshet.

TEXT **CARL-MAGNUS HÖGLUND** FOTO **KRISTOFER LÖNNÄ**

För bara ett par år sedan bodde Mange Hellberg i trappuppgångar och på parkbänkar i Stockholm. Han levde ett slags dubbelliv. På dagarna och kvällarna umgicks han med musiker och hängde på Stockholms innekrogar. Men när de andra tog tunnelbanan åkte hem, satte Mange sig på nattbussen för att sova. Det pågick ändå tills en ödesdiger natt när han blev skenavrättad av kriminella han var skyldig pengar.

Efter det flyttar han hem till Sundsvall och tar tag i sitt stora intresse, att skapa musik. Det leder till att han ger ut hip hop-skivan ADHD under artistnamnet Mange Myt och får spelningar på flera orter runt om i Sverige. Samtidigt engagerar han sig i välgörenhet. Han hjälper hemlösa i Sundsvall och reser till Kenya

för att se barnfattigdom med egna ögon. För det arbetet belönas han med utmärkelsen "Årets drake" i Sundsvall.

På ytan ser allt bra ut. Men bakom fasaden har alkoholen fortfarande honom i sitt grepp.

– När jag började hjälpa andra människor trodde jag att det handlade om att jag skulle ge till dem. Men det var tvärtom. Det var de som hjälpte mig. Det var då jag vaknade till liv på riktigt, säger Mange Hellberg.

Mange bestämmer sig för att bli nykter och går in i ett tolvstegsprogram.

– Då insåg jag att det är en sak att ställa flaskan. Men det är en annan sak att börja arbeta med sig själv.

Titeln på den skiva Mange nu började arbeta på, Varför börja med sig själv när man kan rädda världen?, syftar på den process han gick igenom. Han blev tvungen att göra upp med sin barndom och trassliga uppväxt. Under flera år utsattes både han själv och mamman för misshandel och sexuella övergrepp av pappan innan de lyckades fly undan och flytta till Sundsvall. Men där fortsatte problemen. Mange blev mobbad i skolan, hamnade snett och började med alkohol och droger.

Tolvstegsprogrammet har varit till stor hjälp för Mange i processen. Men också musiken.

– Att skriva musik är som terapi för mig. Det är som om jag har hittat en högre makt som har tagit mig vidare.

På den nya skivan har Mange övergett hip hop och spelar istället melodiosa poplåtar med texter på svenska. De flesta av låtarna baseras på Manges erfarenheter av missbruk, hemlöshet och ett struligt liv.

Skivan gavs ut i slutet av förra året och har gett Mange en rejäl skjuts i karriären.

– När jag gjorde en skiva om mig själv blev jag hyllad. Det är det som har varit kicken. Jag har förstått att Mange duger som han är. Om jag hade vetat det för tio år sedan hade jag kanske varit nykter redan då. Men det visste jag inte då. ■

"Att skriva musik är som terapi."

MANGE HELLBERG

HALLÅ DÄR!

Ingemar Hengren

Cirkelledare på NBV Ulricehamn

Vad har ni sysslat med de senaste åren?

– Vi har bedrivit en studiecirkel med syfte att skriva en bok om Ulricehamns rika historia. Vi har varit ett gäng på 11–12 personer, samtliga äldre, som har träffats två gånger i månaden under vinterhalvåret då vi har diskuterat och sammanställt allt material. Arbetet har resulterat i boken "Glimtar ur Ulricehamns historia".

Varför har ni gjort den här boken?

– Ulricehamn har en spännande historia

som sträcker sig från 1200-talet. 1306 började staden existera och har varit en handelsväg in i Sverige. Många stora slag har utspelat sig här. Det finns böcker sedan tidigare om Ulricehamns historia, men ingen som tar ett helhetsgrepp. Det har exempelvis skrivits om textilindustrin. Men ingenting om träindustrin. Vi har tagit axplock från historien och sammanställt dem till en helhet.

Hur har ni gått tillväga?

– Vi har delat upp oss och läst och tittat i andra historiska böcker, läst artiklar och kollat i arkiv. Jag har skrivit och så har vi gemensamt gått igenom texterna. Resultatet har blivit en 126 sidor tjock bok med en lång källförteckning.

Vad var det bästa med den här studiecirkeln?

– Att deltagarna fått en möjlighet att gå på djupet och lära sig mer om Ulricehamns historia. Det har varit mödosamt och mycket lärorikt och har tagit flera år. Och så är det ju roligt att slutresultatet blev en bok. Den ges ut av studieförbundet NBV.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: SIGVARD HJALMARSSON

BOK

Spännande om otrohet

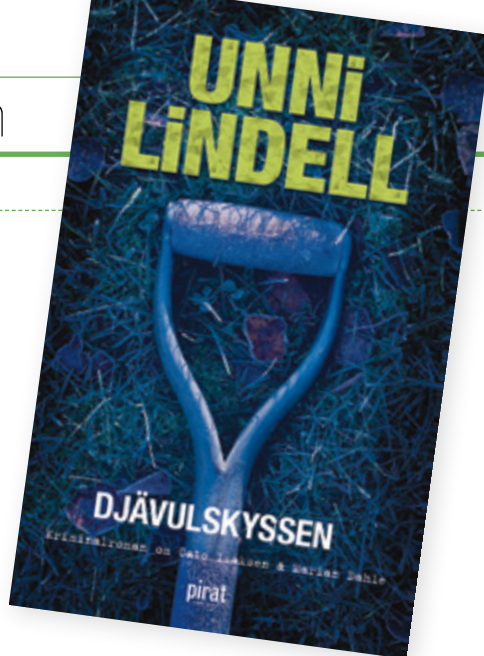
Djävulskyssen
Unni Lindell
Piratförlaget

BOK När trettiosexåriga trebarnsmamman Vivian Glenne hittas mördad invid ett växthus faller misstankarna främst på hennes exman. Ytterligare en man har syns i Vivians närhet – hon är nämligen känd för att flirta och ha kortvariga affärer – och hennes

tonårsson misstänker att det är han som är gärningsmannen. Det blir många spår att följa upp för polisen och plötsligt känns det som att många i Vivians

omgivning har saker att dölja. Spännande och lättläst, om än en smula rörigt. Men fullt dugligt för hängmattan i sommar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Missbruk och ödelagda drömmar

Flickan och hunden
Christina Kellberg
Frank förlag

BOK Christina Kellberg, tidigare medarbetare på Dagens Nyheter, debuterade för ett par år sedan med boken Kupongtjuven – min mormors förlorade heder. En biografisk skildring om brott, familjetragedier och hemligheter i andra världskrigets skugga.

Nu har Kellberg publicerat sin första roman, Flickan och hunden, som även den har en stark prägel av verklighetsbeskrivning. Temat är barndom, missbruk och ödelagda drömmar och spelplatsen 1950-talets svenska landsbygd.

Tre personer står i centrum; den medelmåttige och frusterrade författaren Sven, den viljestarka och uttråkade Karin, samt

deras dotter Marina. Familjen har även en hund men, tvärtom mot vad titeln antyder, så spelar denna jycke endast en perifer roll i sammanhanget. Detsamma gäller faktiskt även flickan, alltså Marina. Trots att berättarrösten, som växlar mellan de tre familjemedlemmarna, oftast är hennes så kommer man henne aldrig nära. Hon förblir en passiv betraktare.

Det är inget fel på själva idén. Karaktärerna och sceneriet känns äkta och skulle mycket väl kunna vara intressanta. Men istället för gestaltning eller genomlysning serveras läsaren en mängd frågetecken, som knappast rätas ut efter hand. Detta gäller inte minst relationen mellan Karin och Sven som faktiskt framstår helt obegriplig. Vad är det för känslor som driver dem till deras handlingar? Vilka krafter håller dem samman?

I beskrivningen av dessa båda olyckliga människor borde det finnas utrymme för mer dynamik och känsla.

RAGNI SVENSSON

FOTO: JOHAN HELMER

Träffsäkert om destruktiv kärlek

Vi
Svenskt drama med Gustaf Skarsgård och Anna Åström

FILM Regissören Mani Masserat sägs ha pantsatt sin lägenhet för att ro iland det här filmprojektet. Skådespelarna har ställt upp gratis. Budgeten: 150 000 kronor. Vål investerade pengar, för det här är ett mörkt och välspelat relationsdrama som når ända fram. Det börjar ljus. Läraren Krister blir förälskad i ljuva kollegan Ida. De flyttar ihop och planerar för en

gemensam framtid. Men ganska snart uppstår små sprickor i den onaturligt symbiotiska relationen. Krister är svartsjuk och vill ha Ida för sig själv. Till en början tycker hon att det är sött och smickrande. Men när han försöker styra över vem hon träffar och när protesterar hon. Hon har väl rätt att träffa vem hon vill! Förskjutningen från kärleksfullhet till respektlöshet är så subtil att Ida först inte märker den. Hon anpassar sig, försöker vara till lags, tassar på tå för den allt mer lynnige Krister.

"Förlåt!" säger hon allt oftare. "Förlåt att jag är så dum. Jag ska bättra mig". Men gränserna förskjuts successivt och relationen blir ett minfält där hon alltid tycks trampa snett. Det är starkt, otäckt och realistiskt. Hjärntvättens mekanismer och normaliseringsprocessen framträder här i sin renaste form. För den som har upplevt något liknande – vilket tyvärr en hel del kvinnor har – blir filmen en enda lång, smärtsam igenkänningskavalkad.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Utan plats i tillvaron

Plats
Pija Lindenbaum
Norstedts

BOOK När barnboksförfattarinnan Pija Lindenbaum ger sig på att skriva en vuxenbok är det med barnbokens kortfattade meningar och enkla språk. Det är en tunn och sparsmakad liten bok, men inte mindre intressant för det. Huvudpersonen är en medelålders kvinna – gift och med en vuxen son – som har hamnat i ett

tillstånd där omvärlden börjar kännas främmande. Hon blir en allt mer irriterad iakttagare som vägrar att medverka i tillvarons puls och fjärrar sig från såväl make som kollegor och vanliga främlingar hon möter i sin vardag. Till sist flyttar hon till en egen lägenhet

och kröner flykten från den mänskliga flocken med en hund – hennes enda sällskap och bundsförvant. Den frivilliga isoleringen är total. Jag gillar Lindenbaums asketiska, precisa stil. I fragmentariska, kärnfulla scener får jag följa den här osynliga och ganska så otrevliga kvinnan in i vad som bör tolkas som vansinne. Eller är hon bara rättmätigt trött på att vara en människa som blint följer flocken?

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 FILM "Känn ingen sorg", sommarens svenska storfilm om Pål, Lena, Eva och Johnny, vars liv kommit fram till en punkt då det inte längre finns någon återvändo. Utspejar sig i Göteborg till Håkan Hellströms toner. Känsloladdat med kärlek, vänskap och svek. Med bland andra Marie Richardson och Tomas von Brömssen.

FOTO: LINDA-MARIA BIRBECK

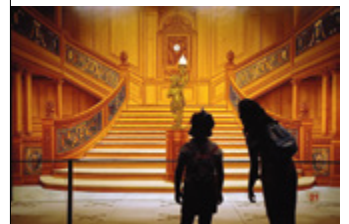

FOTO: MUSEALIA ENTERTAINMENT

2 UTSTÄLLNING Under en kall natt 1912 sjönk Titanic i det iskalla vattnet i Nordatlanten efter att ha krockat med ett isberg. Nära 1500 personer dog. 101 år senare tar "Titanic – The exhibition" plats i Värme kyrkan i Norrköping. Bland annat 200 originalföremål finns att beskåda. Utställningen har tidigare visats i Barcelona, Köpenhamn och Berlin.

3 FILM "The Bling Ring" av Sofia Coppola med bland andra Emma Watson. Filmen är inspirerad av verkliga händelser om hur ett gäng välbeställda tonåringar från The Valley blev de mest vågade brottslingarna i Hollywoods historia. Biopremiär den 14 juni.

Cecilia Lindholm

NAMN: CECILIA
LINDHOLM
ÅLDER: 35
FAMILJ: SINGEL
BOR: I ÖSTERSUND
GÖR: ORDFÖRANDE I
RÄDDNINGSPANKAN

Hur länge har du varit medlem?

– I ungefär ett år. Det är så länge jag har varit helnykter. Jag missbrukade droger fram tills för sju år sedan, men blev liksom aldrig helt nykter ändå. Det var när jag tog ställning och aktivt valde att bryta med mitt gamla liv som jag blev nykter. Det har gått bra hittills. Jag fick chansen att skapa en ny identitet som nykterist och har valt att aktivera mig mycket och hitta roliga saker i livet som får mig att växa som människa.

Vilka roliga saker då?

– Jag älskar att träna på gym och ska utbilda mig till gyminstruktör. Jag planerar också att studera behandling och pedagogik på distans så småningom. Jag vill inrikta mig på att hjälpa ungdomar och tänker att jag bland annat kan bli kontaktperson. Jag gillar att ha många bollar i luften och att utmana mig själv. Jag är dessutom ordförande i kamratstödsföreningen Räddningsplankan här i Östersund. Vi hjälper folk att hitta nyktra alternativ och gemenskap genom aktiviteter. Vi har funnits sedan 2011 och i de nuvarande lokalerna o centrala Östersund i ett år.

Vad gör ni?

– Vi har ett fik, sportar mycket tillsammans, arrangerar filmkvällar, går och fiskar och badar och går på bio eller bowlar. Vi har massor att erbjuda, men försöker utgå från vad medlemmarna vill. Ett populärt nöje är att ta sina barn till Djungelhuset och vi har lyckats få till ett kraftigt reducerat pris för våra medlemmar. Vi har ungefär 70 besök per vecka hos oss. Det är bra!

Hur ser framtiden ut?

– Detta är bara början! Jag har mycket planer, inte minst för Räddningsplankan. Vi vill hitta fler attraktiva aktiviteter och så småningom starta ett kvinnocenter och ett behandlingshem. Jag vill omvandla verksamheten till ett socialt företag för att få det att växa. Bara fantasin sätter gränser. Men det är förstås viktigt att vi behåller grundidén med kamratstödet.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

FOTO **SANDRA PETTERSSON**

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

"Detta är bara början!
Jag har mycket planer."

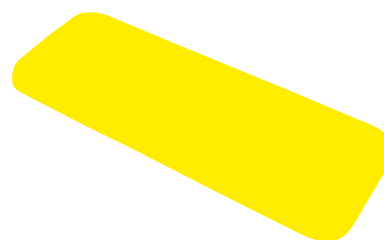
Personen på bilden heter Oscar Olsson. 1902 startade han den första studie-cirkeln, på många sätt ett startskott för en bildningsresa för hela det svenska samhället. Hade han verkat i dagens samhälle hade hans nya metoder kallats för sociala innovationer och han själv för social entreprenör.

Vem skulle Oscar vara idag? Vad skulle han göra?
Och vem är du? Vad vill du göra?

**Samhället. Organisationen. Individen.
Sverige. IOGT-NTO. Du.**

**SHIFT - ett ledarskapsprogram för
framtidens IOGT-NTO**

SHIFT

iogt.se/shift

**Varför inte ge bort
en prenumeration
på Accent till någon
du gillar?**

Tidningen kostar bara 295 kronor för tio nummer. Mejla accent@iogt.se eller ring Medlemsservice på 08-672 60 38 så hjälper vi dig.

Är du aktiv i Kamratstödet på din ort?

Är du intresserad av att arbeta för att ditt kamratstöd ska utvecklas och må bra? Vill du dela dina erfarenheter med andra och tycka till om hur vi på centralt håll på bästa sätt kan arbeta tillsammans med er?

Kom då till Kontaktmannaträffen i Stockholm 13-15 september.

För mer information och anmälan gå in på www.iogt.se.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Alkohol och sex med glimten i ögat

Tydligt att kampanjen provocerar

Reaktionerna har varit många. En tjej i bekantskapskretsen berättade att när hon gått in och gjort testet på vår hemsida som ingår i kampanjen "Fyll livet", så började hon för första gången fundera över hur mycket hon själv dricker. Och nästa gång hon gick ut en helg beställde hon en alkoholfri öl. Det hade aldrig hänt förut. En kille i samma bekantskapskrets frågar i ett mail "vad är det för roligt med stereotypa skämt om alkohol och sex?" Vår kampanj har nu ett par veckor på nacken och kommer att pågå i över ett år. Syftet är att få fler nyfikna på IOGT-NTO; att prata om alkoholnormen och att njuta av uppsidorna med att vara nykter.

En liten, liten del utgörs av seriestrip-par i Aftonbladet där vi får följa två tecknade karaktärer som hamnar i märkliga situationer för att alkoholen får ta för mycket plats. Reaktionerna har som sagt varit starka: Alltifrån "detta har ingenting med IOGT-NTO att göra" till "Äntligen! Precis så här är det".

Det vi som står bakom kampanjen gör är helt enkelt att ihop med tecknaren dela med oss av situationer vi själva iakttagit. Vi och många med oss som går ut ofta vittnar om hur det lätt blir lite fel när

man dricker för mycket och vill kombinera det med exempelvis sex. Det vi har velat göra är att vända oss till en målgrupp av människor mellan 30 och 45 år som dricker mycket alkohol och som kanske på olika sätt står långt ifrån oss idag.

Hur mycket alkohol blir det när vi går ut, när vi dejtjar, när vi har sex, när vi firar helgen? Och vad skulle hända om man fyllde livet med annat än alkohol i dessa situationer?

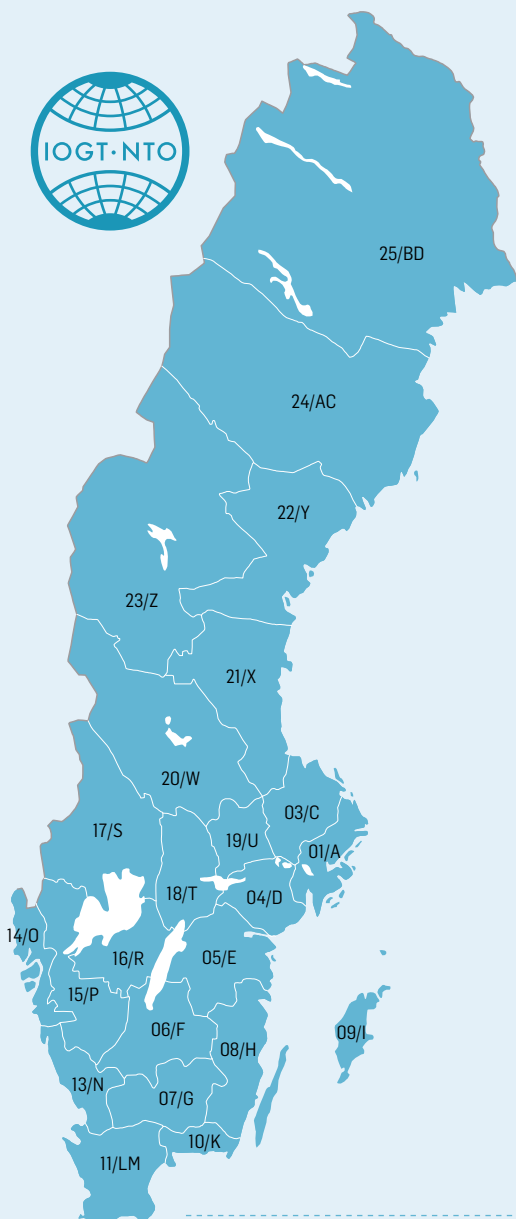
De tecknade figurerna – som dyker upp i Aftonbladet en gång i veckan – utgör bara en promille av kampanjen. De andra 999 delarna görs lokalt av oss alla tillsammans. "Fyll livet" handlar om att få fler att vilja fylla livet med annat än alkohol när de vill ha guldkant på tillvaron. En viktig del av kampanjen är "Engagemangsguiden" på nätet där alla medlemmar och andra som vill hänga med oss och göra en insats kan välja hur mycket man vill engagera sig – från några sekunder till resten av livet. Hittills i år har vi värvat långt över 1000 nya medlemmar som är redo att fylla livet!

Det är tydligt att kampanjen hittills både roat och provocerat. Våra seriekaraktärer kommer att utvecklas under det närmaste året. Att visa på en norm utan att befästa

den är svårt. Att tala om alkohol och sex med glimten i ögat är också svårt. Kritik som kommit, om att tilltalet är sexistiskt och könsstereotyp, om det skall tas på allvar. Men samtidigt ligger ofta normerna i betraktarens öga. Det är det som kampanjens seriestrip-par vill få oss att prata om: Tecknaren skildrar inte hur vi vill att det skall vara, utan det vi faktiskt ofta ser.

Alla talar om kampanjen! Och trafiken till våra hemsidor har fullkomligt exploderat de senaste veckorna. Media sammanfattar det fint när de skriver att kampanjen bottnar i våra allvarliga frågor, men att vi velat hitta annorlunda ingångar just denna gång, rätt eller fel. Jag vill passa på att tacka alla – medlemmar och andra – som på ett konstruktivt sätt debatterar kampanjen och bidrar till att sprida vårt budskap om att fylla livet med fina och roliga saker. Jag är stolt över att vi har en livlig intern debatt och att vi vågar prova nya saker utöver allt bra som redan görs.

Anna Carlstedt

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Carl Wennerstrand
013-10 40 40, 070-227 03 36

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Linda Börjesdotter Bäckström
0470-70 64 52, 076-170 57 93

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson
072-512 51 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Arne Larsson
0705-71 18 66

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Mahir Spahic
070-190 84 06

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Sofia Hagström Månsson
073-157 86 96, 031-775 78 60

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson
Ola Österlund, 033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll
0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Kaj Johansson
054-18 77 72

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Karin Wester
073-982 96 36

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Louise Eriksson
0243-851 05, 070-191 45 81

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Fredrik Edwall
073-031 44 41

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Margot Ögren
070-553 73 94, 0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Anna Ringnér
063-13 20 45, 070-190 84 00

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén
0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarig för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namn/teckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter.

Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Narkokoll på distans

Utbildningen Narkokoll på distans vänder sig till dig som är intresserad av att fördjupa dig i narkotikafrågan och få mer kunskap om aktuell forskning, teori och analysverktyg. Vi träffas alltså inte fysiskt utan umgås endast på nätet. Kursen sträcker sig över tio veckor (30/9–6/12) och farten är på 25 procent av heltidsstudier, vilket innebär fem studietimmar i veckan.

NÄR & VAR: 30/9–6/12, via Folkbildningsnätet

KURSANSVARIG: Staffan Hübinette, Tollare folkhögskola

KOSTNAD: 200 kr

ANMÄLAN: via iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05, senast den 15 september

2-MILJONERSPOTTEN OCH SOMMAREN

Fortfarande har vi gott om pengar kvar i 2-miljonerspotten för lokala projektidéer om värvning, medlemsengagemang, alkoholpolitik och kampanjen "Fyll livet!".

Sista ansökningsdag är 30/9, men under veckorna 27–32 håller vi stängt, och tar hand om inkomna ansökningar i vecka 33.

Mer information och ansökningsblanketter finns på www.iogt.se.

MEDLEMSFORUM

Just nu pågår pusslandet med de sista detaljerna för höstens Medlemsforum på Wendelsberg 12–13/9.

Det blir ett dygn om medlemsfrågor ur ett nytt fokus. Inspiration, kunskap, samtal och möten om själva kärnan i en folkrörelse.

Håll utkik efter mer information direkt efter sommaren.

FYLL LIVET

Vår kampanj Fyll livet har nu varit igång över en månad och första fasen har spridit sig väldigt bra. En viktig del av kampanjen är vår serie Vinballen & Ökenrättan. Våra karaktärer kommer gå igenom olika livsfaser under vårt kampanjår, vilket många av de som vill nå genom kampanjen kommer att kunna känna igen sig i.

Hittills har över 22 000 personer gjort de test som finns på vår kampanjsida fylllivet.se. Över 42 000 personer har besökt sidan efter bara två veckor. Mycket är tack vare medlemmar och andra som har delat vår kampanjsida och spridit vår kampanj.

Vår serie publiceras varje söndag i Aftonbladet och på vår kampanjsida. Självklart vill vi att så många som möjligt delar sidan och serierna vidare.

Vi ser gärna att många som inte är medlemmar gör just testet på vår kampanjsida och skriver en Fylldeal med sig själva och i samma veva också kort skriver vad man vill fylla sitt liv med i stället för alkohol.

Fyll livet innehåller många olika delar: serien, engagemangsportalen, profilmaterial, alkoholpolitik, värvning och mycket mer. Kampanjen pågår till maj 2014.

Kommer du till kongressen? Ja då hopas jag att vi ses på seminariet under fredagen som handlar om just Fyll livet.

Håll dig uppdaterad snabbast genom vår rörelseblogg www.irorelse.wordpress.com. Självklart kan du även kontakta oss via telefon om du har frågor eller andra tankar.

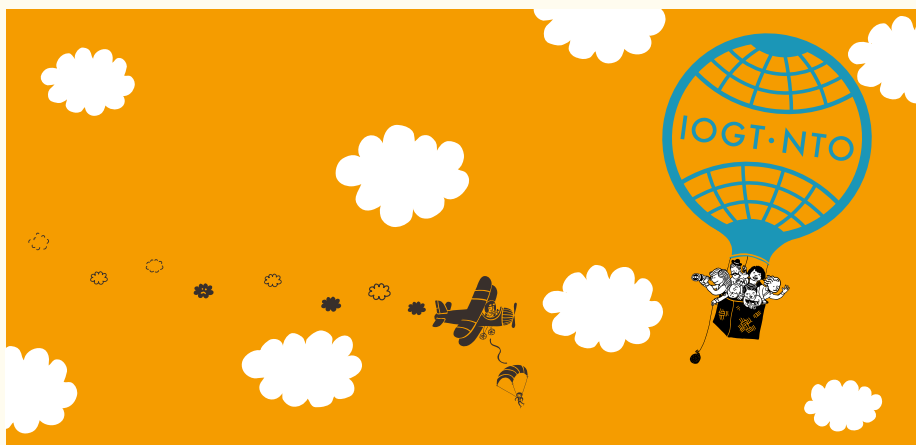
Samuel Somo
Projekttledare
0733-726221

Sofia Karlsson
Kommunikationschef
0733-726222

VÄRVARKICKOFF I HÖST

Det är redan dags att planera in en rivstart för höstens värvaraktiviteter, då vi ska ta IOGT-NTO:s värvning till nya höjder!

Distriktens värvarteam samlas vid Globen i Stockholm 6-8/9. Mer information om detaljerna finns på www.iogt.se.

KALENDARIUM

JUNI

- 14 Accent nr 5 kommer ut
- 22-29. Värvarturné inför och på kongressen
- 26-30. Kongress, Borås
- 30-7/7 Politikerveckan i Almedalen där IOGT-NTO deltar

JULI

- 30/6-
- 7/7.... Politikerveckan i Almedalen där IOGT-NTO deltar

AUGUSTI

- 20-22. Rörelsegemensam konsultsamlings, Saltsjö-Boo
- 23 Accent nr 6 kommer ut

SEPTEMBER

- 1 Första ansökningsdag Aktivitetsbidrag Vit Jul
- 6-8..... Värvarkickoff, Stockholm
- 11-12. Verksamhetskonsultsamlings, Saltsjö-Boo

- 12..... Kursdag för administratörer, Stockholm
- 13..... IRMA fortsättningsutbildning, Stockholm
- 13-15 Kontaktmannaträff kamratstödsledare, Göteborg
- 15/9-
- 15/10 Lokal och distriktsvärvarkampanj
- 21-22. Distriktsstyrelsesamling, Stockholm
- 25..... Riksstyrelsemöte
- 27..... Accent nr 7 kommer ut

OKTOBER

- 5-6..... NBV:s förbunds dagar
- 5-12.... Kampanj: Världens barn
- 12-13. Medlemsforum, Mölnlycke
- 14-3.... Kampanj: Antilangning inför Halloween
- 18-20. Växthuset – framtidens ledare, träff 1
- 21..... Sista anmälningsdag till frågetävlingen Pumpen
- 25..... Accent nr 8 kommer ut

- 27..... Skapa ditt dreamteam – valberedningsutbildning, Stockholm

NOVEMBER

- 1 Kampanj: Ljusmanifestation för narkotikans offer
- 4 Sista ansökningsdag Aktivitetsbidrag Vit Jul
- 8-10... Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo
- 14 Frågetävlingen Pumpen
- 22..... Accent nr 9 kommer ut
- 25..... Internationella dagen mot våld mot kvinnor
- 30 Ska vi byta grejer med varann? Stockholm

DECEMBER

- 1 Internationella hiv/aids-dagen
- 1-13... Kampanj: Antilangning inför Lucia
- 13-6/1 Kampanj: Vit Jul
- 20 Accent nr 10 kommer ut

Gåvobrev

Istället för
en blomma

En gåva har skänkts till
IOGT-NTO-rörelsens
internationella arbete

PG 900463-1

BG 900-4631

IOGT-NTO-RÖRELSEN
Internationella Institutet

Vårt Gåvobrev,
ring 08-672 60 43

			PRO- CENTARE	↓	KAN MAN GE SIG TILL TIDNING	↓	MÅNGA SYNS PÅ KRYSS- BILDERNA	↓	 POST- ADDRESS TENNIS- KLUBB	TRAV PÅ STÄLLET	◀									
			→				↘													
MÅNGA FISKAR AKTUELL TID			↙		UTAND- NINGAR FYRFÖR- HÄLLANDE															
DONERA HÄST OCH HAR SADAN			↗			←	KAN MAN BÅDE OCH	→		FJÄRDE TONEN GLÄDJE- RUSET										
Accent Nr 5	AKTEN- SKAPS- BROTT	↓					BRUKAR LEDSEN DE KAN KLÄTTRA						↓	KOTT- TRÄD HÄLL- IGÅNG	GÖR MAJSOL GÖR MAN LOTTER	↓		FRÖ	↓	
	NARAR GÖR VÄRRE VÄRRE									ÅR KORS- ORD MED TID?								INNAN- MÅTE		
→						ORÖRD KAN VÅL DYRKAS														
					BLÅ PÅ ISLAND TILL FÖR PILLER					SVART ATT UTROTA			SÄMRE ALLSÅNG							
SKEN- PRECI- SERING														↓		PARTI MI MEN INTE I SKALAN				
			→	GÖR MÄNNE TEATER- DIVA					BRÅ I SPÅRET FLODIL- LERPÅLS									MOT- GIFT		
												↓		→						
														OBÖJT						
			↙		GJORDES KANISKE PLATS URHJUL															
							GER SMAK I BAK LÄGGS LOCK						VÅGA VÅGA OMSLAG							
			↗	GEO- METRISK FIGUR MÄRR												LYFTER MAN PÅ GIVEN SIGNAL				
			↘				JUST NU MED SÅ HÄR					MÅNGEN I VÅXT- RIKET				TELE- BOLAG FÖRR				
Kryss och foto: Anders Perstrand																				

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 1 augusti 2013. Märk kuvertet Kryss 5/2013.

NAMN

ADRESS

POSTADDRESS

VINNARE NR 3 2013

Första pris. Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Malte Hedenström**, Södra Bergsbyn, Skellefteå. Två Tjugan-lotter var vinner **Gunvor** och **Sören Willmer**, Borlänge, **Torbernt Karlsson**, Växjö, **Barbro Steen**, Brolyckan, Sövedalen, **Marie-Anne Lisshammar**, Mölndal, **Anna-Stina Lindquist**, Uppsala, **Irene Larsson**, Vetlanda, **Sven Druid**, Skövde, **Thure Lundström**, Rälund, Mellanström, **Anna-Lisa Nordeman**, Kramfors, och **Ulla-Britt Nyman**, Avesta. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 3 2013

T	R	A	P	P	K	E
E	D	E		D	O	K
G	O	R	M	A	R	
U	L	F		I	R	

↓

		C			E	L	F	I	R	M	A	N		D			B	
I	B	L	A	N	D	A		D	Ö		R	I		I	S	J	U	
N	O	A		J	E	D	I		L	M		A	B	A	K	U	S	
S	T	O	R	M	A	R	E		Ä	L	A	R		A	N	O	D	
E	T	T	A		S	T	O	L	E	N		P	R	E	C	I	S	
	H	E	T	A		R			K	I	S	A	T		K		K	
V			K	A	R	I	S	M	A		E	R	O	S		F	Y	
N	E	D	S	Ö	L	A		K	Ä	N	S	L	O	K	A	L	L	A
T	A	P	E	T	D	Ö	R	R		P		L		R	E	A	R	
B	O	L	E	R	O		P	Ä	S	K	A	L	L	A	V	I	K	

Engagemangsguiden & Engagemangsportalen

IOGT-NTO är din organisation. Den bygger på vad du och alla medlemmar gör den till. Det är du som väljer vad du vill bidra med. Du kan göra en liten punktinsats då och då eller satsa flera timmar i veckan. Och genom att ta ställning och bli medlem har du redan gjort en fantastisk insats.

Alla medlemmar ska få möjligheten att utifrån sina egna förutsättningar få fylla livet med engagemang genom IOGT-NTO. På kongressen presenterar vi Engagemangsguiden och Engagemangsportalen. Ett digitalt koncept för dig som medlem att få inspiration och tips på olika sätt att engagera dig på. Allt från fem minuter till flera timmar i veckan.

Ditt engagemang, ditt val!

